

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Ardeal és Banat kis- és középipar-
sainak hetilapja. — Az Ipartestületek
Szövetsége, az aradi Iparos Ország, az
Ipari Szindikátusok, a Romániai Épi-
tőmesterek Szövetsége és a Timisoarai
Vendéglősök és Kávésok Ipartestülete
hivatalos lapja. Egyesülve a timisoarai
„Az Iparos”-sal és a „Fodrász Újság”-
gal.

„Tiszteld a tisztas
ipart!”

Infünfarea federației uni- nilor de meseriași

— Unificarea legislației meseriilor —

De: STAVRI CUNESCU,
Directorul General al Muncii.

O singură asociație profesională care să cu-
prindă pe toți meseriași și micii industriași din
țară este desigur un ideal frumos și ... în de-
partat. Meseriași ar constitui un bloc cimentat
prin conștiința lor cetățenească și profesională și
prin interesele lor economice, bloc care ar concre-
tiza cu ușurință revendicările acestor harnici pro-
ducători și care ar putea urmări legal, civilizat și
în același timp cu strășnicie, înfăptuirile lor.

Această organizație însă nu este din nenorocire
încă realizabilă la noi și nu numai pentru motive
de ordin general omenesc: deosebiri de vederi, de
temperamente, de ambiții, de atâtea caractere care
deosebesc pe oameni, dar din nefericire și pen-
tru alte motive mai puțin simpatice; meseriași
sunt împărțiți astăzi în foarte numeroase asocia-
ții mai ales după nevoile și interesele politice
ale unor persoane al căror joc îl fac cu sau fără
știință, însă întotdeauna în paguba interese-
lor generale.

Nu trebuie să se confunde satisfacerea in-
tereselor unor meseriași cu interesele generale
ale tuturor meseriașilor și mai ales trebuie să
se ferească de această metodă de compromitere.

Această asociație nu este realizabilă astăzi
pentru că ea înseamnă înălturarea unora dintre
conducători și ei fac tot ce pot ca să-și păstre-
ze bisericuțele și micile lor afaceri. Nu este po-
sibilă astăzi, dar mâine ...

Cred însă că vremurile pline de greutate
prin care trecem și în care și meseriași o duc
așa de greu, apăsăți de atâtea nevoie, sunt de
natură să grăbească școala spiritului de asocia-
ție și să determine o concentrare a actualelor
asociații de meseriași, care-și fărâmițează pute-
rile între ele, prin lupte de ambiții personale
ale conducătorilor și numai în paguba interese-
lor lor.

NEVOIA UNEI FEDERALIZARI.

Organizația care ar fi mai potrivită ar fi
o asociație mare, o federație în care ar intra toa-
te uniunile de meseriași. O uniune ar fi alcătui-
tă din meseriași de aceeași meserie din toate ță-
ra: uniunea tâmplarilor, a croitorilor, etc. Toa-
te uniunile s'ar grupa de bună voie în federație,
rămânând independente pentru interesele lor
speciale.

În actualele uniuni diferitele meserii se pierd,
centrul, dorind să-și păstreze toată libertatea de
acțiune.

UNIFICAREA LEGISLAȚIEI MESERIILOR

Cred că a venit momentul să se unifice legile
referitoare la meserii care astăzi diferă după
provincie. Unificarea a întârziat desigur din cau-
ze de forță majoră; au fost și sunt atâtea pro-
bleme de rezolvat după război, una mai importan-
tă și urgentă ca alta, care au lăsat în umbră che-
stiunea meseriilor. Cred însă că nici nu era bine
să se procedeze imediat după unire la o unificare.

Fiecare provincie a avut un timp îndelungat
o anumită legislație a meseriilor, care, împreună
cu organizarea administrativă generală a acelei
provincii și cu structura sa specifică, au creat
anumite tradiții. Astăzi le cunoaștem.

Egymillió ember sorsa ...

Útban a kézműipar prob- lémájának megoldása felé

Samoil szenátor törvényjavaslata. --
Elegendő-e az iparosság sérelmeinek
orvoslására, ha négy kézműipari sze-
nátor ül az országházban?

Kapcsolódjon be az iparosság az új ipar-
törvénytervezet véleményezésébe és an-
nak megvitatásába!

Írta: REINHART GYULA

A kézműipar problémájának megoldása az
általam egyik legfőbb feladata lenne, amelyet to-
vább halogatni már nem lehet, mert mindeddig
is súlyos áldozatokba került és kerül naponta,
minthogy az iparosok számai szüntelen be iparu-
kat, zárják be műhelyeiket és lesznek nincstelen
koldusokká.

A kézműiparosság az állam egyik legfonto-
sabb fentartó eleme.

A statisztika megállapítása szerint 300.000-
nél nagyobb számot tesz ki. A családtagokkal,
a tanoncokkal és segédekkel pedig több, mint
egy millió ember léte vagy további pusztu-
lása függ a probléma helyes megoldásától.

Az a vélemény, hogy a kézműipart a gyáripár
teljesen pótolja, nem vált be a már iparilag sok-
kal előrehaladottabb országokban sem, sőt a kéz-
műipar fejlesztése érdekében ezek az országok
anyagi áldozatoktól sem riadtak vissza és minden
törvényes segítséget is megadtak létfontosságú-
nak biztosítására.

Nem lehet tagadni, hogy nálunk a legmosto-
hább sorsa a kézműiparosságnak van. Hovatar-
tozandósága nincs végleg eldöntve és tudvalevő-

leg eleinte a kereskedelmi és iparkamarákban
nyert elhelyezést, ahol biztosították számára ka-
marai törvénnyel az iparosokat megillető helyet,
majd a munkügyi minisztérium gondoskodott
róla, besorozva a munkakamarákba ötödik kerék
gyanánt, leosztályozva a munkások közé. Később
a kereskedelem- és iparügyi miniszter veszi újból
gondozásba és külön kézműipari kamarák felállí-
tásával akarja kárpótolni az eddigi mostoha bá-
násmodért, azonban a kézműipari kamaráknak
nincs gyökere az alkotmányban és így csak az
alkotmány módosítása után nyerhetnének kép-
viselőket az országgyűlésben illetve a szenátusban.

Ha meggondoljuk, azzal, hogy négy kézmű-
ipari szenátor üljön az országházában, nem lenne
megoldva a nagy probléma és ha csak ez hiányzik
ahhoz, hogy a kézműiparosság boldoguljon, nem
tudom elhinni, hogy az alkotmányos tényezők ez
elől ridegen elzárkóznának. Ez azonban csak
külső dekorum lenne, mert nem ebben csucosodik
a kézműipari probléma megoldása.

A probléma tulajdonképpen kétfős. Az egyik
az állam szempontja: miképpen óhajtja a nemzeti
ipar ezen fontos tényezőjét fentartani, sőt fej-
leszteni, milyen törvényes eszközökkel, támogatá-

Totodată, în acest interval de timp de 15 ani,
au fost față în față, comparabile în orice moment,
diferitele dispoziții legale ale diferitelor legi în
vigoare. Cunoaștem astăzi și suntem în măsură
să apreciem calitatea practică a unora și altora.

În plus, progresele făcute de strălătitate sub
raportul orientării profesionale, a mijloacelor de
pregătire profesională, sunt mari și recente. As-
tăzi ele nu vor mai lipsi din legea nouă a meseri-
lor.

În felul acesta suntem acum în posesia tutu-
ror elementelor care ne permit să întocmim o le-
ge de unificare modernă și completă.

O singură piedică interzicând pentru realizarea
într'un chip ideal a legii noi a meseriilor: difi-
cultățile financiare actuale ale statului.

S'a vorbit și se vorbește de câțiva ani de
 Camere de meserii. Astfel de instituții funcțio-
nează de o bucată de vreme în unele părți.

La noi nu avem până acum decât Camerele

de industrie și comerț, de agricultură și de mun-
că, care sunt amintite și de constituție și cărora
li se acordă dreptul de reprezentare în parlamen-
tul țării. Camerele de meserii care s'ar înființa
acum nu ar beneficia de acest drept de reprezen-
tare.

Situația meseriilor dela noi este puțin ciuda-
tă, căci unii meseriași fac parte din Camerele
de industrie și comerț, iar alții din camerele de
muncă. Această situație cere o reformă, căci e ne-
potrivit ca ei să facă parte din două instituții di-
ferite. În același timp nici înglobarea lor în Cam-
rele de muncă nu mi se pare potrivită, deoarece
aceste instituții sunt instituții ale salariaților, al
cărora număr covârșește pe cel al meseriașilor și
ale cărora interese sunt potrivnice. Cred că acea-
stă reformă se mai poate amâna, până când pactul
fundamental va clarifica chestiunea, căci nu acea-
sta e cea mai urgentă lipsă a meseriașilor.

sokkal és kedvezményekkel. A másik rész: a kézműiparosság oly megszervezése, mely biztosítja ennek a társadalmi rétegnek fennmaradását, sőt boldogulását.

Minket, iparosokat a problémának ez a második része érdekel jobban, mert a mi bőrünkön van ez.

A probléma megoldása rendszeresen új ipartörvénytervezetek alakjában jelentkezik és mi, iparosok, akik a csodavárók rendjéhez tartozunk, azt hisszük, hogy lehetséges lesz egy új ipartörvényvel megoldani ezt, bár a tapasztalat azt mutatja, hogy a törvényből nekünk rendszeren annak csak szigora jut, az ugynevezett szankciók, amelyeknek végrehajtásával az állami szervek rendelkezésre is állnak. A törvények azon kedvezményei azonban, melyeket osztogatni kellene, a kormányok mindenkori mostohasága, de legtöbbször az állami költségvetés takarékosága miatt, nem érvényesülhetnek.

Ipartörvénytervezetek már sokszor láttak

A hivatalos vizsgálat megállapítása szerint:

Ötven évre való hasznavehetetlen gyógyszerrel árasztották el a munkásbiztosító pénztárakat, ugyanakkor pedig a feltétlenül szükséges orvosságok hiányoznak

A piaci árnál negyvenöt százalékkal magasabb áron szereztek be a szükségleteket. — Háromszor is előleptették a lelkiismeretlenül gazdálkodó gyógyszerionókat

Szigoru megtorlást ígér Nistor munkaügyi miniszter

A munkásbiztosító pénztár gyógyszerpanamájának kivizsgálását a C. Atanasiu dr. pénzügyi inspektor vezetésével kiküldött bizottság befejezte. A bizottság jelentése már Nistor miniszter kezében van, aki

megdöbbenéssel értesült arról, mennyi vizsgálatot követtek el a gyógyszer szállítások körül a munkásbiztosító központjában.

A vizsgálat csupán Magureanu gyógyszerészfőnök rendelkezéseivel foglalkozott, amelybe dr. Caraculianu vezérinspektor neve is bele van keverve. A bizottság engedélyt kért arra a minisztertől, hogy általában az összes gyógyszerészrendelések ügyét kivizsgálja. Ugyanakkor egy gyógyszerész-akadémiát is kért a különböző ajánlatok és számlák átvizsgálására. Nistor miniszter heit adott a kérelemnek és elrendelte, hogy a vizsgálatbizottság tovább folytassa munkáját.

Hogyan történt a gyógyszerek beszerzése

A bizottság megállapítása szerint a munkásbiztosító számára szükséges gyógyszerek beszerzése a Magureanu gyógyszerészfőnök által bevezetett módon történt az országban. A hivatalfőnök több év óta dolgozik a központban s az ellenőrző szervek hanyagsága következtében óriási hatalomra tett szert, annyival inkább, mert raktárfőnök és inspektor is volt egy személyben. Ő állapította meg a vidéki munkásbiztosító gyógyszerárak készletének mennyiségét s e tekintetben nem a valóban szükséges gyógyszereket írta elő, hanem azokat, melyek protezsált cégek-től eredtek. A Politica Sociala nevű bucarestii szaklap jelentése szerint elsősorban a Standard-céget részesítette előnyökben,

melynek készítményeit árlejtés nélkül vette a munkásbiztosító részére.

Ha pedig árlejtsést írt ki, abban az esetben bekérte a vidéki munkásbiztosító gyógyszerárak havi forgalmi kimutatását s annak dacára, hogy az elhasznált gyógyszerek időszakonként váltakoznak, mégis ezek szerint írta ki a feltételeket. Így történt akkor is, midőn

24 millió lej értékű gyógyszer szállításra írt ki pályázatot 60 napos szállítási idővel, bár sürgős szükség volt ezekre

A folytatás...

Ötvennégy cég vett részt az árlejtésen, melyet 1935 május 30-án zártak le. Magureanu aztán az

napvilágot s lapunkban bőven ismertettük és bíráltuk azokat, rámutatva azok hibáira, kiemelve előnyeiket, sürgetve mielőbbi életbeléptetésüket, azonban mindeddig komoly illetékes körök, miniszterek által elfogadott ilyen törvénytervezet nem jutott még el hozzánk.

A most közkezen forgó tervezet, amelyet a romániai kisiparosok uniója brailai és sghisoarai kongresszusán ismertettek és amelyről bő tudósításokat előző lapszámainkban közöltünk, nem hivatalos javaslat, hanem Samoil Alexandru elnök műve és bizonyára még sok átalakításon kell keresztülmennie, míg kormányprogram lesz belőle.

Ezen törvénytervezet ismertetését és bírálatát mai számunkban kezdi meg egy cikksorozat keretében dr. Vajda Iván. Kérjük iparostársainkat, hogy kapcsolódjanak bele a tervezet megvitatásába. Lapunk teljes terjedelmében rendelkezésre áll mindazoknak, akik segítségünkre akarnak lenni, hogy a kézműipar problémája minél jobban oldassék meg az iparosság javára.

zal állt elő a munkásbiztosító központi igazgatóságánál, hogy az árlejtésre került árun kívül

sürgős szükség van még 1 millió 318 ezer lej értékű gyógyszerre s felhatalmazást, kért hogy ezt beszerezze.

Az igazgatóság hely adott a kérelemnek s elhatározta, hogy ennyivel kevesebb gyógyszert vesz majd át a 24 milliós szállítás alkalmával.

A vizsgálat megállapította, hogy más esetekben is megtörtént ez a multban s árlejtések dacára így részesítettek előnyben egyes cégeket.

A vidéki pénztárak aztán hiába jelentették, hogy elárastják őket sohasem kért gyógyszerekkel s manyzanak a feltétlenül szükséges orvosságok.

Voltak olyan hasznavehetetlen szerek (6000 fiola kardinazol), melyek

50—60 évre is fedeztek a szükségletet s a legelősebb gyógyszerek hiányoztak ugyanakkor.

A Salvansan körül is bajok vannak.

A vérhaj leküzdésére 5 millió lej értékű gyógyszer kellett beszerezni és 1935 január 25-én a Farmo és Specia-cég a tavalyi áron „neosalvansan” szállításra tett ajánlatot. Nem fogadták el az ajánlatot, aztán

ugyanazért az áruért két hónappal később 45 százalékkal magasabb árat fizettek.

Drágábban vették meg az árut a piaci áraknál.

Az újabb vizsgálat feladata most már annak megállapítása, milyen elvek szerint állapították meg az ezévi és tavalyi gyógyszerárak szükségletét s

mennyi hasznavehetetlen gyógyszert küldtek vissza vidékről a központnak az utóbbi években?

A vizsgálat során kiderült, hogy Magureanu gyógyszerészfőnököt már három ízben függesztették fel ezideig pályafutása alatt, sőt előleptetésben részesült 1933-ban, mely idő óta az

addigi 8500 lej havi fizetés helyett 14.500 lej fizetést huzott, míg most leleplezték az évek óta tartó visszaéléseket.

JÓTANACS.

— A Kovács öt pengőt kér tőlem kölcsön. Mit gondolsz, adjak neki?

— Feltétlenül, különben majd tőlem fog kérni.

Feleltetés esetén nem függesztik fel a nemzeti munka védelme címen kiírt bírságok behajtását

A nemzeti munka védelméről szóló törvény alapján megbírságolt vállalatok közül az Astra Romana petróleumtársaság, amelyet 10 millió lei re bírságoltak meg, közigazgatási perrel támadta meg a kereskedelmi minisztériumban működő bizottság döntését és keresetében azt kérte, hogy a per tulajdonképpen tárgyának eldőlteig, a bíróság függeszse fel a bírságolási végzés végrehajtását.

A felfüggesztés iránti kérés a napokban került tárgyalásra a bucarestii táblánál, ahol a vállalat azzal érvelt, hogy miután a minisztérium végzésében nincsen semmiféle említés arról, hogy milyen uton lehet ellene jogorvoslattal élni, az egyetlen megoldás az, hogy a végzést közigazgatási bíróság előtt támadják meg, másfelől pedig, miután ennek a pernek eldőlteig a vállalatot állandóan az a veszély fenyegeti, hogy a bírságolási végzést közben végrehajtják rajta, kérnie kellett annak felfüggesztését.

A minisztérium ügyvédje erre azzal az ellenérvel jött, hogy általában minden közigazgatási perben semmi helye sincs a felfüggesztés kérésének, annál kevésbé lehet helye az adott esetben, amikor olyan perrel van szó, amelyről még ezután lehet majd csak megállapítani bírói uton, hogy egyáltalán megindítható-e. A minisztérium jogi képviselőjének felfogása szerint a nemzeti munka védelméről szóló törvény alapján kiírt büntetések ellen nem is lehet feleltetni. A tábla a minisztérium álláspontját tette magáévá és elutasította az Astra Romana cégnek a bírságolási végzés felfüggesztése iránti kérését. Hasonló ítéletet hozott a bucarestii tábla a 64.000 leivel megbírságolt A. E. G. német villamosági vállalat ügyében is.

ESTELY ARISZTIDÉKNÁL.

— Nézd, kéchlek alássan, azt a két hölgyet. Balra az a szőke a feleségem, jobbra az a félbar-na a bachátnóm.

— Biztos vagy benne, kéchlek?

— Érdekes.

— Mi van ebben échdekes?

— Mert nálam éppen focháitva van. A félbachna a feleségem és a szőke a bachátnóm, kéch-lek.

KÉT ROSSZ KÖZÜL A JOBBIK.

A hitközségben megüresedett a kántori állás és arra ketten pályáztak, de mindkét pályázónak volt egy nagy hibája. Az egyik részeges volt, a másik nagyon szerette a nőket.

A hitközség tagjai közt vita keletkezett, hogy melyiket válasszák meg. Végre felállt Kohn és így szólt:

— Válasszuk meg azt, amelyik a nőket szereti.

— De miért azt?

— Mert az, aki iszik, napról-napra többet fog inni.

NOTIUNE.

— Trebuie ca cineva să fie idiot ca să susțină că este sigur de ceva.

— Ești sigur de ce spui?

— Absolut sigur!

Új cipőáruház Oradeán

Aug. 1-én nyílt meg a

„MUHARY”

cipőáruház.

Bul. Reg. Ferdinand 9. (Papp drogeria mellett, ahol a cég kiváló jó minőségű országo-san elismert termékei kerülnek eladásra. — Garantiált prima minőség. — Szolid árak. Figyelmes kiszolgálás.

Itt az új ipartörvény tervezete!

Az iparosság jogos kívánságait öleli fel, de számos kérdést mégis megoldatlanul hagy az ipartörvény új tervezete

Csak képesített iparokkal foglalkozik a tervezet — Iparos a jövőben csak huszonnegyedik évét betöltött férfi vagy huszonkettedik évét betöltött nő lehet

Mestervizsgáról intézkedik a javaslat, de adós marad a tanonckérdés és segédvizsga szabályozásával

Az unifikálás törvényei között helyet kell foglalnia az új ipartörvénynek is, mert szinte lehetetlen, hogy hazánkban négy különböző elvű és elgondolású ipartörvény legyen életben. Ennek az új ipartörvénynek kodifikációs jellegűnek kellene lennie, azaz egyesíteni kellene egy törvényben a kézműiparra vonatkozó jogszabályokat. Éppen ezért nagy örömmel vettük tudomásul, hogy Samoil szenátor ura a kisiparosok ligájának elnöke vezetésével az új ipartörvény előtervezete megjelent és hálásak vagyunk munkájáért melyet a köz érdekében elvégzett, ha nem is osztjuk mindenben nézeteit. Foglalkozni akarunk ezzel a kérdéssel és azt akarjuk, hogy olvasóink is foglalkozzanak vele, hogy kívánságaink legalább elhangozzanak és legalább meghallgatásra találjanak. A kritika, amelyet ezen előjavaslat felett gyakorolni akarunk, csak azt a célt szolgálja, hogy egyrészt a végleges törvény jobb és megfelelőbb, másrészt a törvényt magyarázat ezáltal majd könnyebb és érthetőbb legyen.

A törvényjavaslat elgondolása és felépítése ellen egy általános ellenvetésünk van. Ez nem teljes ipartörvény, hanem csupán a képesített iparokra, ideértve azok mindenféle nemét, vonatkozó törvény lenne.

Mint hogy a nem képesített iparok nem esnek ezen törvény alá, tehát azok továbbra is a régi törvények szerint lennének szabályozva, így tehát az egyesítés ezekre külön történné.

A magyar, illetve osztrák jogban három féle ipar volt. Az úgynevezett szabad ipar, melyhez semmi féle képesítés nem kellett, azután képesítéshez kötött és végül az engedélyhez, azaz koncesszióhoz kötött ipar.

Jelen javaslat szerint ezen osztályok megszűntek. Úgynevezett szabad ipar nincs.

Van ellenben képesítéshez, különleges képesítéshez kötött ipar. Ezeket kívül vannak a

különleges képesítés speciális esetei, amelyekhez bizonyos erkölcsi bizonyítvány is kell.

Végül pedig engedélyhez kötött iparok. Hibája a törvényjavaslatnak, hogy

nem állít fel bizonyos irányelveket, amelyek szerint egy bizonyos szempontból az iparosok A, B, C, D csoportokba oszlanak, hanem alfabetikus sorrendben körülbelül kétszáz foglalkozást sorakoztat fel, melyeket ezen csoportokba beoszt.

Még azt sem engedi meg, hogy a minisztérium ezen csoportokba később új vagy más iparágakat beosztson. Ez a szabályozás tehát törvényes és végleges és minden változtatás csak novellával volna keresztülvihető.

Azon általános fejlődésben, melyben az iparosok folyton specializálódnak ez a kötöttség helytelen.

Az különösen helytelen azért, mert a

fel nem sorolt iparok nem esnek az ipartörvény alá, tehát egész más elbírálás alá tartoznának.

Mint hogy pedig a képesítés minden egyes ipar-

ra külön megszerzendő, tehát a specializálódás bizonyos nehézségeket fog okozni egyes iparosoknak a képesítés megszerzése, illetve — ha az ipar új ágakra talál bomlani — a képesítés esetleges elvesztése kérdésében. Például: a nyomdászat a következő ágakra oszlik: nyomdász, linotype nyomdász, gépnymdász, rotatív és monotypist nyomdász. Tehát mindegyikben képesítettnek kell lennie az iparosnak, ha ilyen gépeket használ. Eltekintve attól, hogy minden egyes szakmai képesítés megszerzése, a tagdíjak emelését jelenti, bonyolulttá teszi a képesítés igazolását. Nagyon kell vigyázni az iparosnak, hogy ne essen büntetés alá, mert olyan iparral foglalkozik melyhez joga nincs.

Ezeket a kérdéseket más elvi alapon kellene elintézni, nem pedig az egyes szakmák betűszerinti felsorolásával.

Az úgynevezett C. csoport, tehát az erkölcsi bizonyítvánnyal rendelkező iparosok csoportja szinte érthetetlen. Eppen úgy nincs megmagyarázva az engedéllyel bíró iparosok csoportja. Az A. alatti csoport ugyanis azon iparosokat foglalja magában, akiknek egyszerű képesítés elegendő, a B. akiknek különleges képesítésük kell legyen. Ezeknek bizonyos előképzettségre volt szükségük, mint ma az építésznek stb. A javaslat szerint csak a mestervizsgánál lesz különbség, de éppen ilyen külön képesítés kell a C. csoportnál is.

Itt a javaslat nem is említi meg, hogy melyféle erkölcsi bizonyítványt kíván. Ide sorozza például a sofföröket, akik pedig nem iparosok

Az engedélyhez kötött iparosok felsorolása szintén téves, mert a kéményseprő és kutmester mellett felemlíti azt is, hogy

minden ipar, ahol 5 lóerőnél nagyobb motor működik, vagy lármával jár, engedélyhez van kötve.

Ezeket az elveket azonban a törvénynek nem így és nem itt kellett volna előadnia, hanem a telep-
engedélyeknél,

az egészségügyi és közbiztonsági szabályoknál, amely kérdések a törvényjavaslatban egyáltalán érintve nincsenek.

Tehát helyes volna a javaslat ezen részének alapoz és szakszerű kidolgozása.

A javaslat szerint tehát képesítéshez kötött ipart csak képesítéssel bíró egyén gyakorolhat, ha a kézműveskamara által erre engedélyt nyer.

A javaslat szerint ehhez más formalitás nem kellene. A kamara bejegyzése pótol mindent. Igaz ugyan, hogy

az iparengedély csupán a kamara területére terjed.

Tehát az iparos ezen a területen belül kell, hogy dolgozzon, nyithat műhelyt, nyithat fióküzemet, járhat vásárokról, de szigorúan a kamara területén belül.

Tehát az aradi mézeskalácsosok a vinci városra nem járhatnak.

A képesítéshez kötött ipar tárgyának elvégzéséhez szükséges segédmunkásokat az iparos akkor is elvégezheti, ha ahhoz külön képesítésre volna szükség. Az iparos megszerezhet több iparengedélyt, de egymással nem rokon iparokban csak külön vizsga után.

A mérnökök és építészmérnökök, akiknek egyetemi végzettségük van, megszerezhetik az ipari képesítést, ha két évig dolgoznak megfelelő építésznél.

Az építő iparban szükséges segédmunkásokat, a föld, beton, stb. munkától eltekintve, az építész akkor végezheti el saját hatáskörében, ha a munkahelyén nincs háromnál több megfelelő iparos.

A törvény szerint tehát az építészek sem dolgozhatnak a kamara hatáskörébe eső területen kívül.

Az iparjog megszerzésére a betöltött 24 év (miért huszonégy?), nőknél 22 év szükséges.

Emellett az iparos vagyonának szabad rendelkezési jogával kell bírnia és katonai szolgálatának eleget kellett tennie. A kamara adhat ugyan kor-
engedményt a 21 illetve 18 év-ig.

Ipari vállalatot csak jogosult mester vezethet

A törvényjavaslat a segédszemélyzetről olyképpen intézkedik, hogy a tanonckérdést nem szabályozza, hanem megismétli az 1929-es munkatörvény szakaszait. Röviden beszél a gyárimunkásokról, felemlíti egy új segédszemélyt: a gyakornokot, aki elvégezte tanoncidejét de még nem tette le a segédvizsgát és — igen különös — a segéd-jog-viszonyairól, a vizsgáról, melyet a tanoncnak vagy gyárimunkásnak le kell tenni, hogy segéd lehessen egy szót sem beszél.

Elmondhatjuk, hogy a törvényjavaslat sokkal több kérdést hagy megoldatlanul mint amennyit megold.

mert miután szabályozza a mestervizsgát és a sofförök vizsgáját is mestervizsgának teszi meg, amelyet a kézműves kamara keretében alakult bizottság előtt kell letennie, igen kíváncsi lennénk,

hogyan gondolja a tanoncok segédképesítő vizsgáját?

A másik kérdés, amire szintén kíváncsi volnánk, hogy a sofför igazolvány ismét csak a kamara területén érvényes, tehát

a sofföröknek a kamara területéről kívül mennők nem szabad?

Az egész javaslat ismertetését egy számban leközölni technikailag lehetetlen lévén, ismer-
türeimüket és elnézésüket kérem.

Dr. Vajda Iván

RABINDRANATH TAGORE.

Iszákos János betér egy vendéglőbe és elordítja magát:

— Rabindranath Tagore, egy korsó sört.

Hozzák neki a sört, lehajtja és megint ordít:

— Rabindranath Tagore, egy korsó sört.

Lehajtja ezt is és megint ordít:

— Rabindranath Tagore, egy korsó sört.

Valaki odamegy hozzá és megkérdi:

— Mondja, kérem, itt a pincért Rabindra-

nath Tagorenak hívják?

— Nem, kérem.

— Hát tudja maga, ki az a Rabindranath Ta-

gore?

— Nem én.

— Az egy híres hindu költő. És ha nem tudja,

akkor miért kiabálja?

— Azért kérem, mert a feleségemnek meg-
ígérttem, hogy csak addig rendelek, amíg est a
nevet ki tudom mondani.

AZ ELTŰNÉS OKA.

Két pénzügynök beszélget egy harmadikról, aki pár napja hirtelen eltűnt a városból.

— Tudod, hogy mi az eltűnés oka? — kér-

dezi az egyik.

— Persze, — hangzik a válasz, — si-izlet.

— Micsoda?

— Nem érted? Sibolt...

Jogesetek a kisipar köréből

Bonyolult biztosítási per egy leégett vizimalom körül

Egy malomtulajdonos kis vizimalmát tűz ellen biztosította. A biztosítási tárgy helyének megjelölése a biztosítási szerződésben természetesen szintén szerepelt, mégpedig mint a folyónak az a szakasza, ahol annak egyik kanyarulata a legelősebb lendületet veszi, ami által a víz ereje még jobban kihasználhatóvá válik a vizimalom üzeme szempontjából. Ennek a körülménynek megjelölése mellett a folyó partjáról 10 méter távolságra kötötték a malomnak tűz elleni biztosítását.

Bár látszólag valószínűtlen, a valóságban a vizimalmok igen nagy mértékben vannak tűzveszélynek kitéve, mert nagy részük fából épült és ezek a farészek az állandó forgás által, valamint a nagymértékben gyúlékony belső berendezések, amelyek egy ilyen malomnak a tartozékai, igen tűzveszélyesek.

A jogesetben szereplő biztosító társaság a vizimalom biztosítását a fent megjelölt körülményeknek figyelembe vétele mellett fogadta el és kötötte meg.

A fenti körülmények kora tavaszig voltak érvényben. Akkor jégzajlás indult meg a folyón, amely a malmot elsodrással fenyegette. Ekkor a tulajdonos a malmot szárazra huzatta és a partnak egy olyan részén helyezte el, amely árvízveszélynek nem volt olyan nagyon kitéve. Arra való tekintettel, hogy a malom parton való elhelyezése hosszabb időt vett igénybe, ezt a körülményt a malomtulajdonos még a vontatási munkálatok befejezése előtt hozta a biztosító társaság tudomására, pontosan közölve azzal a malom új helyét. A biztosító társaság a bejelentésre semmiféle választ nem adott.

A malom tulajdonosa, mint aki jól végezte dolgát, vizimalmát a partor gondjaira bízta. A malom a partra húzástól számított második héten teljesen leégett. Állítólag munkások jártak arra, akik a malom közelében a földön heverő gyaluforgácsoló mellett gyújtottak pipára. A gondatlanul eldobott gyufától a gyaluforgács tüzet fogott s mivel senkise volt a közelben, a lángra lobbant gyaluforgácsot a szél akadály nélkül a malom faépületére fujta, amely teljesen leégett.

A malomtulajdonos bejelentette kárát a biztosító társaságnál, az felvette a tényállást és a biztosítási összeg kifizetését megtagadta. A megtagadás indokaként a következőket hozta fel:

A biztosítási feltételek szerint, ha a biztosított tárgy helyének megváltoztatása ügyében nem történik meg 24 órán belül a bejelentés, a szerződés érvénytelen. Ebben az esetben érvénytelen és nem kötelező a kár megtérítése azon az alapon sem, hogy a társaság, csak bizonyos körülmények között vállalta a nagymértékben tűzveszélyes malom biztosítását. Ha tudta volna, hogy tulajdonosa a malmot hova helyezi át, a biztosító társaság megváltoztatva volna a biztosítás feltételeit, mert amikor a szerződést megkötötték, a vizimalom a vizen állott, de nem a vizen, hanem a szárazföldön pusztult el, tehát a biztosítás feltételei szerint a biztosító társaság nem köteles kártérítést nyújtani.

A megindult per folyamán lefolytatott bizonyítási eljárás eredménye alapján a bíróság a biztosító társaságot a kár megtérítésére kötelezte. Indokok, hogy a vizimalom helyének megváltoztatása ügyében a malomtulajdonos által eszközölt bejelentésre, bár a bejelentés szabályszerű időben történt, a biztosító társaság nem adott választ. Ha a feltételek megváltoztatását kívánta volna a biztosító társaság, ezt a bejelentést beárta volna a malomtulajdonosnak azonnal tudomására kellett volna adnia. Ezen az alapon tehát nem tagadható meg a kár megtérítése. Megállapította azonban a bíróság azt is, hogy a malomtulajdonos vis major kényszerítette a malom helyének megváltoztatására. A vis major folytán más helyre szállított tárgy tűzveszélye nem növekedett a biztosító társaságra nézve, mert a malom

Az oradeai törvényszék elvi döntése:

Az ipartestület nem esik konverzió alá, mert közjogi személy

Az oradeai ipartestület kölcsönügyében a törvényszék Mónus Sándor álláspontjának adott helyet

Elvi jelentőségű döntést hozott az oradeai Ipartestület ügyében az ottani törvényszék. Az oradeai ipartestület öt esztendővel ezelőtt egymillió leies kölcsönt vett fel a Banca Ardeleanától, amely ezt az összeget fedezetképpen bekebelezte az ipartestület General Mosoiu uccai székházára. A testület éveken keresztül fizette a kölcsönt és ennek a kamatait, azonban a mindjobban bizonytalanabbá váló anyagi helyzete folytán egyszer csak megakadt a fizetés. Közben megérkezett a konverziós törvény, amelynek segítségével azután ismét elhúzódott a testület kölcsönének az ügye. A legutolsó konverziós törvény tisztázta a jogi helyzetet. Kimondotta ugyanis a törvény, hogy

a konverzió kedvezményeit csak fizikai vagy magánjogi személyek vehetik igénybe.

Az Ipartestület vezetősége ekkor két részre oszlott. Az egyik csoportnak az volt az álláspontja, hogy a kölcsönt, amely időközben 600.000 leire apadt le, konvertálni kell, míg a másik rész azt akarta, hogy

az ipartestület meg kell fizesse a kölcsönt, a konverzióra nem hivatkozhatik, legfeljebb a vita és a per elkerülése végett egyezkedni kell a bankkal,

— hogy nagyobb engedményt tegyen. Ezt a véleményét Mónus Sándor képviselte, aki emiatt több ízben éles ellentétbe került néhány vezetőségi taggal, aminek azután az eredménye az lett, hogy az Ipartestület vezetőségét feloszlatták.

A bank, amely először hajlandó lett volna az egyezsége, látva, hogy az Ipartestület nem akar fizetni, pert indított annak a megállapítására, hogy megilleti-e a testületet a konverziós kedvezmény, vagy sem?

Több tárgyalás után tartották meg a főtárgyalást az ügyben. Dr. Weisz Zoltán ügyvéd a bank képviselőjében azt vitatta, hogy az Ipartestületnek nincs konverzióra joga, hiszen

az Ipartestület nem magánjogi személy, hanem hivatalos közjogi egyesület és mint ilyen nem esik a konverziós törvény rendelkezései alá.

akkor is, érintkezésben volt a szárazfölddel, amikor vízre volt eresztve. Az ok, ami miatt a tűz állítólag keletkezett, akkor is éppen úgy bekövetkezett volna, hogyha a malom pár méternyire a parttól a vizen áll. A malom új helyének tehát semmi okozati összefüggése nincsen a bekövetkezett kárral és így a keresetnek helyt kellett adni.

Mikor jogérvényes a munkaadó és a munkás között üzemi baleset miatt kötött végkielégítési megállapodás

Az alábbi jogesetben szereplő munkás napi munkája közben az üzemben balesetet szenvedett. A baleset valamennyi költségét kifizette a munkaadó és a munkás részére annak egész betegségi ideje alatt rendes fizetést folyósított. A munkásbiztosító a munkás munkaképességének csökkenése címén annak javára az előírás szerinti járadékot megállapította. Eszerint a munkaképesség csökkenése husz százalékot tett ki. A munkaadó azonban minden felhívás nélkül még további huszezer lei összeget ajánlott fel a munkásnak azon a címen, hogy a munkást a baleset folytán nagyobb fokú károsodás érte, mint a munkásbiztosító által megállapított husz százalékos munkaképességcsökkenés. A munkás munkaadójának ezt a humánus ajánlatát elfogadta és a munkaadójával szembeni mindenféle követeléséről lemondott. A barátságos megállapodás után a munkás könnyebb üzemi munkára való beosztással továbbra is a munkaadó alkalmazásában maradt.

A munkaadó a változott gazdasági helyzet

Az ipartestület képviselője ezzel szemben annak a megállapítását kérte, hogy a testületnek joga van a konverzióra, — hiszen ingatlana van, magánjogi ügyleteket folytat, kulturmissziót teljesít.

A törvényszék azonban az első álláspontot fogadta el és megállapította, hogy az Ipartestület közjogi személy, mint ilyen nem tarthat jogot a konverzióra és az egész összeget, amivel tartozik meg kell fizetnie, ezenkívül perköltség címén 10 leit ítél meg a bíróság a bank jogi képviselőjének.

A törvényszék ítélete nagy feltűnést keltett, valószínű, hogy az ügy a felsőbb fórumok elé kerül, hiszen az ipartestület felebbezni fog, azonban az sincs kizárva, — hogy a bank és a testület között egyezség jön létre a 600.000 lei visszafizetése tekintetében.

Hajmosó

és hajszárító

készülékek és más

fodrászati cikkek

olcsón, szakszerűen

Kőszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63-65.
volt Dengi-ház.

miatt egy bizonyos idő elteltével fent említett munkás járandóságát csökkentette. A munkás ekkor bejelentette, hogy a bérredukciót nem fogadja el. Belátja, hogy csökkent munkaképessége folytán nem tudja magát eléggé hasznosítani az üzemben, de ez a körülmény a munkaadó szolgáltatában elszenvedett baleset következtében állt elő. Mivel a társadalombiztosító nem térítette meg teljes kárát, azt a munkaadó tartozik kiegészíteni. Kijelentette a munkás azt is, hogy bár erre a különöztetre vonatkozólag a munkaadóval egyezséget kötött és az egyezség szerinti huszezer leit is vett, de a megállapodást a baleset folyamánaként előállott gyöngült testi és szellemi állapotában kötötte meg, amikor szabad akaratelhatározásában korlátozva volt, így az egyezség nem lehet jogérvényes, miért is annak érvénytelenítését kéri, valamint azt, hogy a bíróság a munkaadót az őt szerinte megillető egész különözteti összeg megfizetésére kötelezze.

A munkaadó védekezésében a munkással kötött egyezsége hivatkozott, amelyet a maga részéről jogérvényesnek minősít.

A munkást valamennyi bírói fórum elutasította keresetével. A bíróságok álláspontja szerint már maga az a tény, hogy a balesetet szenvedett munkás felgyógyulása után több hónapig munkaadójának alkalmazásában működött és ez alatt az idő alatt a munkaadóval kötött egyezséget nem kifogásolta, világosan igazolja, hogy a megállapodás megkötésénél szabad akaratelhatározási képességében nem volt korlátozva és így a megkötött egyezség jogérvényes.

Közlő: Kele Sándor dr.

Az iparosé a szó!

A kartell megalakulása óta a mészárok emelkedtek, a téglakartell megszűnése viszont a téglák árának csökkenését vonta maga után

Ujabb teher az építkezéseknél: a tíz százalékos tervezési tiszteletdíj. — A forgalmi adó szerepe a vas árának emelkedésénél.

Ezer lei behozatali vám terheli a kisegyzistenciák közlekedési eszközét: a kerékpárt

Cikksorozatunk, amelyben az utóbbi hónapokban egyre nagyobb mértékűt áremelkedésekkel, valamint ennek a tünetnek az iparosságra való kihatásával foglalkozunk, általános érdeklődést váltott ki az iparosság körében és a posta máris számos hozzászólást hozott ehhez a nagyfontosságú, égető kérdéshez.

Az alábbiakban újabb három iparág nyilatkozatait közöljük. Az első, az építészeti számos, más rokoniparral áll összefüggésben. A második, a lakatosipar, szinte egyik tartozéka az építőiparnak, de önmagában is a legfontosabb iparágak egyike. A harmadik iparág tulajdonképpen csak a javítások szempontjából jöhet számításba, de annál nagyobb fontossággal bír, mert egy olyan cikket: a kerékpárt hozza forgalomba, amely a legszélesebb rétegekig is eljut és, amelynek egyik legnagyobb vásárlóját éppen az iparosság képezi.

KRÓN LÉNARD,

az aradi Ipartestület társelnöke

a következőkben nyilatkozik:

— A cementkartell ellen indított kormányakció, amely az árak letörését célozta, nem vezetett eredményre és ennek következtében az árak továbbra is a régi magas szinten maradtak.

A mészárok a kartell megalakulása óta 10—15 százalékkal emelkedtek

és azóta is tartják magukat. Az aradi téglakartell megszűnése óta a téglák ára 20—25 százalékkal csökkent. Lényeges áremelkedések tapasztalhatók az építkezések kiegészítő részét képező, egyéb ipari és felszerelési munkákban, úgymint: a padlóburkoló, világítási és egészségügyi berendezési munkákban.

— A közeljövőben az építőipari összmunkákra

drágulást idéz majd elő az építész-törvény végrehajtási utasítása által előírt kötelező tervező-építész közbejött.

Az építési összeg után számított árszabály szerinti tervezői tiszteletdíj ugyanis 5—10 százalékgig terjed. Ez pedig az építetők közönség számára újabb terhet jelent, amelyet eddig a kivittel megbízott építőiparos nem számított fel.

GARTNER MARK

a lakatosiparban tapasztalható áremelkedésekről a következőket mondotta:

— A vas — tehát a lemez, az idom- és rudvas — kilogrammonkénti egységára a tavalyihoz képest

a forgalmiadó-különbözettel lett magasabb, amely a törvény értelmében két és fél százalékról hat százalékra emelkedett.

Ez az emelkedés mindenfajta vasárúnál észlelhető. Nagy áremelkedés tapasztalható a külföldről behozott Wertheim-záraknál és lakatoknál.

Ezeknél a cikkeknel az emelkedés 30—40 százalékgot tesz ki.

A rézárúnál — még pedig az ajtó, ablak-kilincs-nél, stb. —

15—20 százalékos a drágulás.

A fentiekből kitűnik, hogy mindazok az árucikkek, nyersanyagok vagy félgyártmányok, amelyeket a lakatos munkájánál felhasznál, lényegesen megrágultak. Ennek ellenére a rendelő nem akarja elismerni az áremelkedést, amelybe az iparos akarátán kívül sodródott. Bár sokkal drágább anyagokat használunk fel, a régi árakon kell dolgozunk, aminek a lakatosiparra gyakorolt káros hatását azt hiszem, hogy nem kell bővebben vázolni.

Hammer Lajos: Nehány szó a kerékpárról...

A kerékpárral kapcsolatos problémákról Hammer Lajos az alábbi érdekes tanulmányban számol be:

— Közel husz esztendeje — 1917-ben — illett volna néhány sornyi megemlékezést szentelni báró Draiss Károlynak, a kerékpár feltalálójának azon alkalomból, hogy akkor lett a kerékpár 100 éves. Szegény báró hasonló sorsra jutott, mint a feltalálók legtöbbször. A feltaláló sorsa a lehető legmostohább volt, állandóan gunyolták kerékpárja miatt. Egyszer aztán oly hevesen szólkodott egy angolossal össze, hogy az öt kerékpárostól egy árukba fordította. Az itt szerzett sörükébe az árut bele is halt.

A kerékpár tehát immár több, mint egy évszázados multra tekinthet vissza. A kerékpárpar kezdeményezői a németek voltak, de a franciák csakhamar nyomukba léptek. Amikor Dunlop először szerelt gumit a kerékpár kerekére, ezzel oly lendületet adott a kerékpár fejlődésének, amelynek fontossága szinte beláthatatlan volt. Ma a kerékpárparban Németország vezet. Egyes vidékek, mint pl. Bielefeld és környéke ugyiszólván a kerékpár és az azzal kapcsolatos iparból él. Nem ritkaság ott az 5000 munkást foglalkoztató kerékpárgyár. Németországban máltányolták legelőbb ezen ipar eminens közgazdasági fontosságát.

Ami Amerikának az automobil, az Közép-európában a bicikli.

Nélkülözhetetlen közlekedési eszközzé vált a kis-

jövedelmű polgári és munkásosztály részére. Lehetővé teszi számára, hogy gyorsan és kényelmesen érje el munkahelyét. Módot nyújt neki arra, hogy a drága és egészségtelen városi tömeglakását elhagyva, a perifériákra költözhessen, ahol olcsóbban és egészségesebben élhet. Ennek pedig városfejlesztési szempontból nem megvetendő a fontossága.

— Nálunk erről komolyan még alig lehet szó, kerékpárparnak itt még hire-hamva sincsen. A behozatalt mindenképpen megnehezítették. A kerékpár fontossága iránt a hivatalos körökben semmi érzékkel nem bírnak, még mindig a rideg fiscalitási szempont uralkodik. Itt

még mindig 1000 lei vám terheli a biciklit.

Ezt ezidőszent még jobban megrágítja a csak nemrég bevezetett kompenzációs rendszer, amit a kerékpárimportőrök szervezetlenségük folytán csak igen kis mértékben képesek leküzdeni.

Ez a kompenzációs rendszer újabb 44 százalékgot, azaz kerékpáronként további 700 lei-t jelent.

Természetesen fuvart is kell még fizetni Németországból idáig, úgy, hogy

mindent összevéve 1800—2000 lei költség sujt minden egyes kerékpárt.

Ha tehát ezen összeg duplájáért már egy márkás kerékpár kapható, ez az adott viszonyok között drágának semmiképpen sem nevezhető.

— Az utolsó két évben azonban látszólag na-

gyon megdrágult a bicikli a belföldön, amiben különleges körülmények működtek közre. Néhány regáti cég anyagi erején messze túlmenő raktárt halmozott föl. Hogy szorongató kötelezettségétől megszabaduljon, nagymennyiségű kerékpárt dobott a piacra. Ez a manőver magával rántott néhány jobb sorsra érdemes szakmabeli céget is úgy, hogy

80 millióra tehető azon összeg, amit a szakmában 1931-ben, a krízis mélypontján, a bel- és külföldi hitelezők veszítettek.

Ilyen tömegű áru lett elkótyavetyélve és pedig csupán a vám összegéért, kb. 2000 leiért, mert az elvámolást végző szállító ennyivel megelégedett. Ma már az árak — ha a vám és kompenzációs viszonyoktól eltekintünk — a külföldi árakkal egyenlő nívón mozognak.

Reméljük, hogy külkereskedelmi politikánk rövidesen rátalál azon arany középútra, amely a földi iparérdekek sérelme nélkül lehetővé teszi a szerényebb anyagi körülmények között élő társadalmi rétegnek olcsó és jöminőségű biciklivel való ellátását.

El kell távolítani

Timişoara város területéről az összes bórserző telepeket

Tiltakoznak a miniszteri rendelet ellen a bórserző iparosok

Az egészségügyi minisztérium rendeletet intézett Timişoara városához, amelyet felszólít, hogy a bórserző telepeket a város területéről minél előbb távolítsa el. A rendelet az érdekelt iparosok körében meglehetősen feltűnést keltett, mert olyan műhelyeket érint, amelyek már évtizedek óta dolgoznak jelenlegi helyükön. A legtöbb bórserző-műhely a második kerületben van a Bega mellett. A miniszteri rendelet végrehajtása nagy nehézségekbe ütközik, mert részben azok kitélepitéséhez hiányzik a szükséges pénz, részben pedig azért, mert ezeknek a műhelyeknek életfeltétele, hogy a víz mentén maradjanak. A császárparosok elhatározták, hogy a rendelet hatálytalanságát érdekében mindent elkövetnek. A kereskedelmi és iparkamara is magáévá tette a mozgalmat és illetékes helyen eljár a helybeli császárpar megmentése érdekében.

A vizsgálóbíró árnyéka

A „Curentul” írja: A Banca Nationalának a határokon túl is összekötötése van. Minden jó-érzésű embertől kérjük, milyen tekintélye lehet egy hitelintézetnek, melynek éléről vizsgálóbírói eljárás rendjén távozik egy vezető tisztviselő? Büntessék meg az összes fekete-valutásokat, de vessenek véget annak az érzésnek, mely a Banca Nationala körül felbukkant. Más a büntetés kérdése és megint más az ilyen légtör feltartása hivatalos részről. Erkölcsei szempontból egészségre van szükségünk, amit a pártok is be kell lássanak, midőn a szervezet mérgezését nem lehet megakadályozni, agónia áll be. Fejezzék be gyorsan az eljárást, különben előre látjuk, mi marad ebből az hitelintézetből mely elpusztult bankjaink ujjaépítésére van hivatva. Nem lehet ilyesmit addig remélni, míg a vizsgálóbíró árnyéka tűnik fel a jegybankban.

NEM CSODA.

— Magán se láttam még soha tiszta gallért.
— Mit akar, hiszen még csak egy hónap óta ismer!

★
VISSZA ADJA.

— Hova megy?
— Meccsre.
— Maga egyszerre olyan futballrajongó lett?
— Frászt. A főnököm futballbíró és minden vasárnap nyugodtan lehülyézhetem.

★
CONCURS DE LENE.

La o serbare câmpenească s'a organizat un „concurs de lena”. La un semn toți concurenții se concură pe jos, luând care de care poziții mai lenese. Unul singur rămase în picioare.

— Dece nu te culci? întrebă arbitrul.
— Mi-e prea lenel!

A Bucuresti-i és Brailai Hónap mintájára

Satumarei Hónapot rendeznek a jövő esztendőben

A satumarei ipar és kereskedelem szempontjából nagyfotosságu terv merült fel legutóbb. A belügyminisztériumban ugyanis a „Bucuresti-i Hónap” megrendezése után szóba került az is, hogy ezt a „hónaprendszert” minden nagyobb városban megvalósítsák és megfelelő reklámmal az egész ország figyelmét felhívják egyes városok jellegzetességeire, iparára, kereskedelmére.

Amikor ezt a tervet Bucurestiben tárgyalták, de. Chereches Stefan satumarei átmeneti bizottsági elnök éppen a fővárosban tartózkodott és felhívta az illetékesek figyelmét arra, hogy Satumareról se feledkezzenek meg. Az átmeneti bizottsági elnök hazaérkezése után megbeszélte a tervet az illetékesekkel és úgy döntöttek, hogy

a jövő év júniusában megrendezik a satumarei hónapot.

A terv szerint a Nagyerdőn nagyszabásu kiállítást rendeznének, az összes városi és megyei kereskedők és iparosok részvételével. Megcsinálnák a miniatűr Satumaret pavillonokból. Erre nézve az utasítást már meg is kapta a városi mérnöki hivatal.

Természetesen ezenkívül a hivatalos város gondoskodik arról, hogy az idegen, aki meglátogatja a Satumarei hónap kiállítást, különböző szórakozásokban is részesüljön. A kereskedők kirakversenyt rendeznek. Ebben az ügyben természetesen a város megkeresést intéz a kereskedelmi és ipari szervekhez, valamint az összes társadalmi és kulturális egyesületekhez.

A „bilet la ordin” elnevezésnek szerepelni kell a váltó szövegezésében, ha a keltezés időpontja 1934 május 1 utánra esik

— Az oradeai törvényszék elvi jelentőségű ítélete —

Feltűnést keltő ítéletet hozott az oradeai törvényszék dr. Kálnay—dr. Hoványi szüneti tanácsa. Az ítélet minden bizonnyal sok váltóperben szolgál a jövőben biztos tájékoztatóul.

Ezelőtt néhány évvel az egyik oradeai kereskedő megállapodott egy gyárral abban, hogy öt százalékos jutalék ellenében ő helyezi el a gyár termékeit. Az esetleges differenciák fedezésére a kereskedő váltót adott a gyárnak és a váltót a kereskedő felesége is aláírta. A váltó 1930 óta a gyárnál volt letétben.

Amikor a kereskedő és a gyár között az üzleti viszony megszűnt, a gyár azon a címen, hogy 85 ezer leies különbözet merült fel, kitöltötte a kereskedő váltóját és pereltette azt. Viszont a gyár ellen a kereskedő ötszázezer leies keresetet indított.

Mint ismeretes, az új váltótörvény előírja, hogy a lejárt váltó alapján „végrehajtási felszólítást” — somatie de executare — kell kibocsátani és egyben azonnal végrehajtani a régi váltófizetési meghagyás helyett, ami csak a kikézh-

sítés után 3 nap múlva volt végrehajtható.

A gyár a nála levő 1930-ban kibocsátott váltót úgy töltötte ki, mintha azt 1934 októberében bocsátották volna ki és így az új váltótörvény alapján akart eljárni. — Ezért kérte a törvényszéktől egy „fizetési felszólítás” — somatie de plata — kibocsátását, amit a törvényszék el is rendelt és egyben végrehajtást is eszközölt.

A kereskedő kifogást adott be formai okok alapján, kérve a „fizetési meghagyás” megsemmisítését és a végrehajtás feloldását.

Ezt a váltó aláírói azzal indokolták, hogy a váltóban nem szerepel a „bilet la ordin” — szó, ami a váltó lényeges kelléke és hogy az új törvény szerint nem somatie de plata — fizetési felszólítás — hanem „somatie de executare” — végrehajtási felszólítás kibocsátásának van helye.

A törvényszék helyt adott a kifogásnak és megsemmisítette a „fizetési felszólítást” és feloldotta a végrehajtást a kereskedő ellen, egyben 9000 lei perköltség megfizetésére kötelezte a gyárat.

Rendkívüli ülést tart Arad város vezetősége az Astra-gyár elköltözése miatt

Arad város vezetőségének legutóbbi ülésén napirenden kívül Vigyázó László bizottsági tag ismételtén rámutatott arra a gazdasági veszedelemre, ami Aradot az Astra-gyár küszöbön lévő elköltözése során érinti. Nyomatékkal hívta fel a város figyelmét a súlyos gazdasági veszélyt elhárító intézkedések megtételére, mert nem szabad a kérdés megoldásával addig várni, amíg az utolsó gépeket is elszállítják Aradról. Csak akkor tudja meg majd a város, mit veszített az Astra gyár elköltözése révén, amikor már elnőmul a gépek zaja a gyártelepen és a munkások százai az utcára kerülnek.

Ezért szükségesnek tartja, hogy a város elhatározó formában és a legnagyobb komolysággal sürgősen lüsson hozzá a kérdés megvizsgálásához, vajjon miként lehetne az Astrát helyettesíteni Arad gazdasági életében? Indítványára a város vezetősége elhatározta, hogy a hét folyamán rendkívüli külön ülést tart, amelynek napirendjén csakis az Astra problémája szerepel.

A maglaviti pásztor
A Prezentul írja:

Szines riportokban számolnak be arról, hogy 60 ezer ember ment el Maglavit ökirályságbeli községbe, hogy ott azt a helyet lássa, ahol Petrarhe Lupu juhász „beszélt az Istennel”. Nem bíráljuk a püspök eljárását, csupán azt szögezzük le, hogy a nép mellett van a helyük ilyen kérdésekben a papoknak. Ha a tömeg téved, a pap köteles helyes utra téríteni. Ha azonban minden jó úton halad, abban az esetben a papok kötelessége, hogy a tömeghez csatlakozzanak. A püspök és a hatóságok ennek dacára a nép ellen foglaltak állást. A püspök nem akart résztvenni a körmenetben, a hatóságok pedig teljesen tájékozatlanok voltak. Sem pozitív, sem negatív álláspontot nem tudtak helyezni. Pedig most okos mozgalom indult a nép egyszerű fiai között. A juhász megeskette a népet: — „Ne csaljátok! Esküdjetek meg!” — „Ne emeljétek kezeteke a gyöngébbek-re!” — „Esküdjetek meg!” — „Ne lopjátok!” — „Esküdjetek meg!” Szerencsére, hogy eszes ember ez a Petrarhe Lupu. Egyszerű dologról van szó, mely mégsem olyan egyszerű, mint amilyennek látszik. Jó volna, ha megeskenné a politikusokat is tanítására.

Elsőrendű butorszakmunkást keres azonnalra braşo- vi asztalosüzem

Válaszbélyeges ajánlatokat az „Ipa-
ros” hirdőhivatala továbbít.

Takarékosság és pénzhigitás.
Az Epoca írja:

Két nagy esemény történt a napokban. Az egyik az volt, hogy Franciaország nagy leszállítást eszközölt költségvetésében, a másik pedig az, hogy Itália a lira fedezetét leszállította. Mindkét esemény kísérletet jelent arra, hogy az érdekelte államok megbirkózhassanak a válsággal s mindkét kísérlet előrehaladást jelent a pénzügyi politikában. Belátták, hogy nem lehet kölcsönökkel táplálni a költségvetési hiányokat s két ellentétes uton haladva, mindkettő ugyanazt: — a költségvetés egyensúlyát akarja. Egy magánember költségvetését könnyű rendbehozni. Ehhez csak akarat szükséges. De nehezebb ezt az államok életében keresztül vinni. A kormányok ugyanis féltik népszerűségüket és nem akarják feláldozni. Ezért történt, hogy a költségvetési leszállítás oly későn következett be Franciaországban. 80 milliárd lei kölcsönt áldoztak fel s öt kormány bukott meg, míg ide jutottak. Itália a könnyebb utat választotta, mert pénzre van szüksége háborus célra. Azt állítják, hogy nem érintették a lira törvényes aranyfedezetét, csupán a tartalékot csökkentették: Az olasz kísérlet még így is veszélyesebb. Mi lesz ugyanis akkor, ha egy hosszan tartó háborúban Olaszország minden tartalékát felhasználja?

„SZABAD A CSÖK.”

Nagy vita volt a lapokban, hogy szabad-e nyilvános parkokban csókolózni? Egyik napilap egyik jeles munkatársa szintén cikket írt a problémáról és amellet szálit sikra, hogy igenis a nyilvános csókolózás nemcsak szabad, hanem kíváncs is. Másnap, mikor hazaérkezett, így fogadta a felesége:

— Olvastam a cikketet. Délután megynk a ligetbe.

AZ IS VALAMI?

Csiperke leutazik a falura és nyárilakást akar bérelni.

— Mindennel megvolnék elégedve, — mondja a parasztagdának — de az nem tetszik nekem, hogy ez a magas épület itt szemben minden kilátást elvesz.

— Ugyan, kérem, — feleli a gazda — az is valami? Ez itt egy löportorony és akármelyik nap levegőbe repülhet.

Előrelátás.

A Romania Noua írja:

A cluji egyetem egyik tanára hallotta Németországban tanuló régebbi tanítványától, hogy őlt 10 ezer „kollektiv (több személyre szóló) fedezéket” építettek egy vidéki városban s mindenkinek kijelölték helyét ezekben egy várható támadás esetére. Mikor fogunk mi is ide elérni? Jó volna, ha a lakók fedezék építését kérnék a háztulajdonosoktól, ha a tisztviselők s magánosok kérnék, hogy bombázás esetére védjék meg őket a hatóságok. Helyes volna, ha a gyári munkások is előállnának ezzel a kéréssel a gyárakban s jó lenne ha egy emelettel kevesebbet, de egy pincével s menedékkal többet építenének a háztulajdonosok. Jó lenne, ha ezt a kérdést törvényesen rendeznék s arra köteleznék a bérbeadókat, hogy 2—3 éven belül megfelelő fedezéket építsenek az udvarokban. Tudjuk, hogy a háztulajdonosok felzudulnak. Inkább egy gépkocsit vesznek, mint cementet s nem akarják észrevenni azt a háborus készülődést, amit tisztán látnak más országokban.

MESE A GÓLYARÓL.

Mórickát, mikor délben hazajön az iskolából, ezzel fogadja az apja:

— A gólyanéni egy kis testvérkét hozott neked.

— Szép, — bólint Móricka — és hogy van a mama?

MEG KELL SZERVEZNI A KÉZMŰIPART

Tömörüljenek országos szövetségbe az egyes ipari/szakmák szervezetel.
Az ipartörvények egységesítését a súlyos pénzügyi helyzet hátráltatja.

A kézműveskamarak létesítésére az alkotmány módosítása előtt aligha kerülhet sor

Irta: STAVRI CUNESCU,
a munkaügyi minisztérium vezérigazgatója.

Stavri Cunesco, a munkaügyi minisztérium vezérigazgatója, az alábbi érdekes cikkben részletesen foglalkozik az iparosság jelenlegi helyzetével és megoldásra váró problémáival. A cikk különösen azért tarthat érdeklődésre számot, mert hosszú idő óta ez az első eset, hogy hivatott és felelősségteljes tényező véleményt nyilvánít azokkal a kérdésekkel kapcsolatban, amelyek az ország iparosságát foglalkoztatják.

Az iparosságnak — nézetem szerint — egyetlen és erős szervezetbe kellene tömörülnie. Ennek a szervezetnek megvalósítása azonban jelenleg még különböző akadályokba ütközik. Elsősorban azt kell megemlítenem, hogy az iparosság ma számos, kis csoportra szakadt és sokan különböző politikai célokra használják fel azt a produktív és hasznos társadalmi réteget.

Az iparosságnak politikai küzdelmekbe való bekapcsolódása az öcsi-íparosérdeknek csak árthat, de semmielőre sem használhat.

Bahasem szabad összetévesztenünk egyes iparosok érdekeinek megvédését az iparosság általános érdekeivel.

Azt hiszem azonban, hogy a jelenlegi nehéz időkben megdezett iparosságot végül is át fogja hatni az egyesülési szelleme és hogy előbb-utóbb mégis csak bekövetkezik azoknak a kis tömörüléseknek egyesítése, amelyek jelenleg egymás közötti harcokban pazarolják erejüket.

Elképzelésem szerint

a leghelyesebb megoldás egy hatalmas iparos-szövetség, ugynevezett federáció lenne, amely magában foglalná az összes szakmai iparos egyesületeket. Minden egyesületben az ország azonos szakmájú iparosai tömörülének. Így alakulnának meg az asztalosok, a szabók, a cipészek, stb. egyesületei. Ezek az egyesületek pedig jószándúkból a szövetségben, a federációban tömörülének, megőrizve függetlenségüket szakmai érdekeik védelmében.

A jelenlegi iparos-tömörülésekben az egyes szakmák elvesznek, mert a központ tart fenn magának minden akciósabadságot.

Az iparosproblémákról szólva, nem lehet figyelmen kívül hagyni az ipartörvények régen, idő-

szerű egységesítését. Az új ipartörvény elkészítése és megszavazása rajtunk kívül álló okok miatt késett. A háború után annyi fontos és sürgős megoldásra váró probléma került előtérbe, hogy az egységesített ipartörvény megszavazására nem kerülhetett sor. Talán nem is lett volna jó ha az egységesítés azonnal a háború után megtörténik. Az elmúlt tizenöt esztendő alatt alkalmunk volt az egyes országrészekben érvényben lévő ipartörvények tanulmányozására és annak megállapítására, hogy a törvények intézkedései közül melyek a legjobbak, melyek fedik leginkább az iparosság érdekeit. Meg kell emlékeznünk arról a haladásról is, amely a külföldön az ipari törvénykezés terén tapasztalható. Ezek a külföldi vívmányok természetesen már helyet kapnak az új ipartörvényben.

A törvény ideális gyakorlati megvalósítása elő azonban egy akadály húzódik: az állam jelenlegi súlyos pénzügyi helyzete.

Gyakran kerül szóba a kézműves kamarak létesítésének kérdése is. Ezek az intézmények egyes külföldi országokban nagyon szép eredményt működnek. Nálunk jelenleg csak a kereskedelmi és ipari, a mezőgazdasági és a munkakamarak működnek, amelyekről az alkotmány is megemlékezik. Ezek az intézmények törvényes képviselőkhöz jutnak a parlamentben. A kézműves kamaráknak már nem lenne meg ez a joga.

Az iparosság helyzete mindenesetre különös, ha figyelembe vesszük, hogy az iparosság egy része a kereskedelmi és iparkamarak, másik része pedig a munkakamarak tagja.

Ezen a helyzeten föltétlenül változtatni kell, mert helytelen és nem is igazságos, hogy az iparosság két intézményben tömörüljön.

Nem helyes az sem, hogy a kisiparos a munkakamara tagja legyen, hiszen a munkakamara tulajdonképpen az alkalmazottak érdekképviseleti szerve, tehát egy olyan osztályé, amelynek érdekei homlokegyenest ellenkeznek az iparosérdekkel. Valószínű azonban, hogy

a kézműveskamarak feldílitása halasztást szenved az alkotmány módosításának időpontjáig,

annál is inkább, mert nem a kézműveskamarak megszervezése az iparosság legsürgősebb és legfőbb problémája.

„A parlament őszi ülészakán törvénnyel rendezzük a kontárkérdést“

mondotta Nistor munkaügyi miniszter

Nistor munkaügyi miniszter ardeali körútja során Miercurea-Ciuc-on fogadta Bíró József ipartestületi elnököt, aki feltárta a miniszter előtt az adózási nehézségeket, amelyek miatt igen sok iparos kénytelen volt lemondani ipara gyakorlásáról. Az ipartestületi elnök ismertette a kontárkérdést is és arra kérte a minisztert, hogy intézkedjék az iparosság általános serelemi orvoslásáról. A miniszter megígérte, hogy a parlament őszi ülészakán törvényjavaslatot terjeszt elő, amely a kontárkérdést is megoldja.

Deflációs kormány

A „Prezentul“ írja: Tudjuk, hogy „deflációs-kormány“ Tatarescu kormánya. Más szóval: takarékoskodik, hogy megvédje a lei árfolyamát. Leszállítják a fizetéseket, levonásokat esz-közölnék belső kölcsön jegyzésére, leszállítják az anyagbeszerzés költségeit, életbe léptetnek minden intézkedést, ami a „deflációt“ igazolja egészen a piaci árak leszállításáig. Mert a kormány az összes árucikkek árát megdrágította. Megdrágult minden a ruházati cikkektől kezdve és most a lakberek emelése jön sorra. Csódot jelent az ilyen politika. A lei vásárló képessége esik, kevesebbet vásárolnak s nincs már messze az idő, midőn a tisztviselők az éhség miatt nem dolgoznak, ami az állami munka menetét is megakasztja. A deflációs-politika és az áremelés egész életünket megfojtja.

A JO FERJ.

Ismert bankáréknál estély van. Az egyik sarokban a bankár a barátjával beszélget.

— Hogy őszinte legyek, — mondja — nekem is van szeretőm, de azért a feleségemet sem hanyagolom el. Ahányszor a szeretőm kap tőlem valamit, ugyanazt rögtön megveszem a feleségemnek is.

Ebben a pillanatban a bankárné hozzájuk lép és brünettől ragyogó arccal mondja a ház barátjának:

— Az én férjem a legaranyosabb férfi a világon. Ezen a héten két gyűrűt, egy platina-órát és huszezer leit kaptam tőle.

NEHEZ PROBLEMA.

Ez még a régi jó világban történt.

A vonaton egy kupéba került Köcsög és egy katonatiszt.

— Maga hovával? — kérdezte a katonatiszt.

— Én kérem? Én ide és idevaló vagyok.

— Na, ott én voltam, abban az egész városban csak egy tisztességes asszony van.

Köcsög haza érkezik és elmondja a feleségének, hogy egy katonatiszt a vonatban azt mondta neki, hogy a városukban csak egy tisztességes asszony van.

Mikor az asszony ezt meghallotta, az állra tette a kezét, hosszan maga elé nézett, aztán fejcsóválva mormogta:

— Vajjon ki lehet az?

NEM MINDEN TANONCNAK KELL TANONCISKOLÁBA JARNI

Egyes tanonciskolák még ma is kötelezik a magasabb iskolát végzett vagy a már korosabb tanoncokat arra, hogy az iskolát látogassák, holott ezek kérhetik a tanonciskola látogatása alól való felmentésüket. A rendes tanonciskolai előadások látogatása alól felmenthetők mindazok a tanoncok, akik a tanoncszerződés megkötése alkalmával betöltötték a 18. életévüket. A felmentésért folyamodóknak — hivatkozással a munkaügyi minisztérium 1938 február 24-én kelt 116972 számú rendelkezésére — a tanonciskolai igazgatóságok útján az „Inspectoratul Invățământului Muncitoresc“ címére kell kérvényeket benyújtaniuk. Azok, akik a tanév tartama alatt töltik be 18. életévüket, felmentést csak a következő tanévre kaphatnak.

Perrel támadták meg

az aradi kisiparosok azt a minisztertanácsi jegyzőkönyvet, amely a forgalmi adó fizetéséről intézkedik

A sérelmes minisztertanácsi jegyzőkönyv megsemmisítését kérik az iparosok, mert az ellenkezik a törvénnyel

Köteles-e fizetni a kisiparos a forgalmi adót? Ennek megállapítása végett tett nagyfontosságú lépést az aradi iparosság egy csoportja.

Az egyenesadó törvény értelmében a kisiparosok tudvalevőleg nem fizetnek forgalmi adót. Ez év július 6-ikén a Monktorul Officialni minisztertanácsi jegyzőkönyv jelent meg, amely úgy intézkedett, hogy

mindazok a kisiparosok, akik nemcsak megrendelésre, hanem raktárra is dolgoznak, tehát például: a cipészek, csizmadíák, dobozhésszítók, kalaposok, szűcsök, stb. kötelesek forgalmi adót fizetni

és regisztereket vezetni. Ez a minisztertanácsi jegyzőkönyv az első esedékes forgalmi adórész-

letet augusztus 10-ikébe állapította meg. Az iparosoknak egy jelentős része erről nem tudott és ennek következtében késedelembe esett, tehát az esedékes forgalmi adón kívül kamatokat is kell fizetni.

Az aradi iparosok közül többen a törvényszékhez fordultak és azt kérik, hogy

semmisítse meg a törvényszék a minisztertanácsi jegyzőkönyvet, mert az ellentétben áll a törvénnyel, amely nem ismer különbséget kisiparos és kisiparos között.

Az aradi törvényszék ítéletét általános érdeklődéssel várják iparoskörökben, mert az döntő jelentőségű lehet annak megállapítása végett, hogy kell-e fizetni a kisiparosnak a forgalmi adót.

Kollektív szerződést kötöttek az oradeai asztalos iparosok és munkások

Egy esztendőre szól a kollektív szerződés — Az új órabérek

Hetek óta tartó tárgyalások után Clonda Sándor munkügyi felügyelő előtt aláírták az új kollektív szerződést az oradeai asztalosiparosok és a sztrájkoló munkások kiküldöttei. A sztrájk tudvalevőleg bérkülönbségek miatt tört ki.

Bár a munkaadók messzemenő engedékenységet tanúsítottak, a meg egyezésre csak igen kevés kilátás volt. Az utóbbi napokban aztán mindkét fél engedett álláspontjából és így létrejött a meg egyezés, melynek értelmében valamennyi asztalos munkahelyben megkezdte a munkát, a sztrájkolók.

Clonda munkügyi felügyelő vezetése alatt a következők vettek részt a tárgyalásokon: Munkaadók részéről: Velits Sándor, Novák András, Széles Kálmán, Fülöp József, Szingur Lajos, Sinkovits Miklós és Boldizsár Imre. A munkások

részéről: Cutus János, Krovattó Antal, Gergely Sándor, Kiss Béla.

A kollektív szerződés 1936 április 30-ig érvényes. Az új munkabérek a következők: Órabérek egy éven alóli segédeknek minimum 5 lei, egy évtől öt évig 6 lei, öttől tíz évig 8 lei, tíz éven feljüli segédeknek 11 lei. Ötven élettévén feljüli segédek órábérére 8 lei. A munkabérek maximuma 20 lei. Napi munkaidő nyolc óra. Munkást a munkásmozgalomból kifolyólag elbocsátani nem lehet. A most megkötött kollektív szerződést minden három hónapban revízió alá veszik és az index tíz százalékos emelkedése vagy esése alapján igazodnak a munkabérek. A munkások és a munkaadók között felmerülhet ellentétet könnyebb kiegyenlítése céljából mindkét fél három-három tagú bíróságot választott, amelynek elnöke a munkügyi felügyelő.

Pénzügyminiszteri felügyelők ellenőrzik Aradon a szigorú adóbehajtást

A jelek szerint ugylátszik, hogy a pénzügyminisztérium által beígért szigorított adóbehajtás csak most kezdődik igazán, mert eddig csak rendeletek, szigorú figyelmeztetések érkeztek Aradra s ezeknek mindegyike arra hívta fel a pénzügyigazgatót, hogy az adókat szigorúan hajtsa be. Legutóbb pedig egy bizalmas értesítés érkezett, melyben közölték, hogy miután a pénzügyminiszter nincs megelégedve az adók behajtásával, a pénzügyminisztérium küld ki megbízottakat, akik a lehető legszigorúbban ellenőrizni fogják az adóbehajtás menetét.

A beígért értesítés valósággá vált, amelyben

Florea és Cristescu pénzügyminisztériumi főfelügyelők érkeztek ide, azzal a megbízással, hogy az adók szigorúbb behajtását ellenőrizzék.

Délután már meg is kezdte munkáját a két inspektor a pénzügyigazgatóságon. Átnézték az összes számadásokat, általános felülvizsgálatot tartottak, sorra nézték a felfektetett kimutatásokban azokat a tételeket, melyek behajthatók ugyan, de eddig valamely oknál fogva nem hajtották be azokat.

„A becsületesség minden ország alapja”

Az Argus írja:

Szomszédainknál, hol sokkal nagyobb szegénység van, kedvezőbb körülmények között fejlődik az élet s nagyobb az emberek bizalma. Megőrzik a közéletben a becsületességet, tisztelik a törvényt, az egyéni jogokat akkor is, ha nehéz körben élnek jelenleg. Nálunk, annak dacára, hogy a természeti kincsek segítenek a válság átrámeneti idejének leküzdésében, hiányzik az erkölcs, mely alapja a népek gazdasági életének. A becsület hiánya s főleg az engedékenység a becstelenséggel szemben a közérkölcst elpusztítja. A gyanúsítások már a legbecsületesebb emberig érnek, mert vannak még ilyenek is sorainkban. Az engedékenység következtében alig tesznek már becsületes ember és gazember között különbséget. Pedig akár milyen politikáról van szó, a demokrácia egyformán követeli a becsületességet, miután ez minden ország alapja. Ez tartja fenn a nép által választott képviselők tekintélyét. Csak az képes másokat féken tartani, aki saját magát is korlátozni tudja. Korlátra, fékre van tehát szükség. Egy határra, melyet a törvények szabnak meg az emberek számára. Ez hiányzik nálunk, amint a most leplezett panama bizonyítja.

SEMMI KÜLÖNÖS.

Pöcög látogatába megy Döcögékhez és meglepetten látja, hogy Döcög orca össze-vissza van karmolva.

— Mi történt veled? — kérdezi.

— Semmi különösebb, hangzik Döcög válasza — az előbb fejeztük be a feleségemmel a költségvetési vitát.

✱

HOZD EL OT IS.

Kohn találkozik Grünnel-az uccán és így szól hozzá:

— Gyere el ma este vacsorára.

— Nem lehet, — válaszolja Grün — este a Fausthoz megyek.

— Mbach, — legyint Kohn fölényesen — hozd el öt is, egy személlyel több vagy kevesebb, ugye számít.

Str. Remus 10 számú ház

lakással és asztalos műhellyel olcsón és előnyös feltételek mellett

eladó.

Bővebbet: Iparosok Hitelszövetkezeténél Arad.

Megkezdik a vámhivatalokban heverő áruk kiadását

— A harmadik és negyedik évnegyed behozatali kvótájának terhére írják ezeket az árukat. —

Néhány nappal ezelőtt a külkereskedelmi hivatal megkezdte a vámoknál fekvő áruk behozatali engedélyének kiadását célzó munkálatokat. A beérkezett árukból összesen 140 millió lei értékű import-cikk behozatali engedélyének kiadására érkezett kérelem. Ezek az áruk legnagyobb részét Bucurestiben és Giurgiu kikötőben fekszenek. A behozatali engedélyek kiadására vonatkozólag a külkereskedelmi szabályozására alakított bizottság a következő határozatot hozta:

Minden, a vámoknál heverő áru azonnal kiadandó. Az importőrök nyomában át is vehetik áruikat, ha a küldemény címzettje a külkereskedelmet szabályozó hivatal által elismert importőr és valamennyi, az importnál

megkövetelt kellekkel és joggal rendelkezik. Amennyiben az előírt feltételeknek az importőr mindenben megfelel, teljes egészében megkaphatja a vámnál fekvő küldeményt. Ezek a mennyiségek azonban nem kezelhetők kvótán kívüli tételekként, ellenkezőleg: azon áruk, amelyek eme kedvező elbírálás alá esnek ugy számoltatnak, mint a jövőbeni behozatali jogok á-kontói.

A vámnál lévő áru-tételek a harmadik évnegyed behozatali engedélyei alapján jöhetnek az országba, ha azonban ezek a tételek meghaladják ezt a kvótát, különbözetet a következő negyed terhére, előlegképpen engedélyezik.

A hitel újjaszületése.

Az Adeverul írja:

Akik meg akarják akadályozni a kapitalistarendszer összeomlását, jó lesz, ha számot vetnek azokkal az eszközökkel, melyekkel ezt fenn lehet tartani. Ezek között a nemzetközi hitelek és kölcsönök is szerepelnek, melyek révén le lehet győzni a válságokat és eleget lehet tenni a lejáratoknak. Tudjuk, hogy ma nevetéges dolog kölcsönökről beszélni, mégsem lehet hinni, hogy a fejlődés törvényei elvesztették jelentőségüket mert az magának a kapitalizmusnak is pusztulását jelentené. El kell tehát jönnie a hitel nemzetközi újjaszületésének. Csupán ez vezethet ki a gazdasági válságból.

PRAOTIC.

Domnul, trimete-mi interpretul.

— Domnul are nevoie de o traducere?

— Nu, vreau să-mi ajute să lipesc niște mărci și cum interpretează o om cu gase limbi va merge repede.

A szabad forgalom mellett...

Az Argus írja:

Nem lehet jó helyzetről elszigetelten beszélni. Nem lehet szó előhaladásról, ha nyomorúság van a többi országokban. Akármint is alkalmazzuk a „kompenzációt, kontingentálást, árucserét”, a forgalom csak halálra lesz ítélve. A külföldi tartozások kifizetése tehát továbbra is nagy feladat marad. A terményértékesítéssel történő biztatás csak hín ábránd s az állam s a kormány ezt hiába támogatja. Midőn a logika ily világosan mutatja a helyes utat, csodálatosnak tartjuk a kormányok vakságát, melyek a szabad forgalom ellen egyedül az állami ellenőrzés és beavatkozás káros módszerét alkalmazzák.

A malmok át akarják vállalni a pékek forgalmi adóját

A pékek szövetsége és a nagymalmosok nemrég alakult szervezete Timisoarán tárgyalásokat folytattak, melyen megtárgyalták a pékiparosok kérését. A pékszövetség ugyanis azt kérte, indítsanak közös akciót a pénzügyminisztériumnál, hogy a liszt forgalmiadóját emeljék föl 1—2 százalékkal, a pékeket pedig mentesítsék a regisztrációs és forgalmiadó alól. A pékek ezzel szemben köteleznék magukat, hogy csak a nagymalmosszervezet tagjaitól vennék lisztet.

A nagymalmosszervezet a javaslatot magáévá tette és rövidesen lépéseket tesz a minisztériumnál.

Megvonták az iparostanoncok egyévi önkéntesi jogát.

Az iparhatóságokhoz rendelkezést küldött a hadügyminisztérium 8420—1935 szám alatt, mely szerint megvonja az iparostanonciskolák elvégzését igazoló abszolváló bizonyítvány alapján eddig engedélyezett egyéves önkéntességi jogot. A rendelkezés indokolást nem tartalmaz.

Újból megnyitják a targu-securesc-i asztalos gépműhely szövetkezetet.

A rossz gazdasági viszonyok miatt néhány éve feloszlott targu-securesc-i asztalos gépműhely szövetkezetet újjászervezik s a gépi munkákra berendezett műhelyt ismét az asztalosmesterek használatára bocsátják. A szervezkedés már folyik s rövidesen sor kerül a gépek felszerelésére is.

Tiltakozó gyűléseket rendeznek a kártyarendelet ellen augusztus 19-én az ország vendégiparosai

Augusztus 25-re halasztották a pékek országos kongresszusát

A Timisoarán tartott nagygyűlés határozata értelmében az ardeali és bánáti vendégiparosok augusztus 19-ikén kétfőn délelőtt tíz órakor minden egyes városban tiltakozó gyűléseket rendeznek a kártyarendelet ellen. Az új rendszer, amely megtiltotta a vendéglőkben és kávéházakban a kártyajátékot, a vendégipart egyik lényeges jövedelmétől fosztotta meg és már eddig is számos kávéház bezáráshoz vezetett. A gyűléseken ha-

tározati javaslatokat fogadnak el és ezek értelmében minden egyes vendégipari szindikátus tiltakozó táviratot intéz a kormányhoz.

A pékiparosok országos kongresszusa halasztást szenved és a pékipari szindikátusok szövetségének határozata értelmében a kongresszust nem 15-ikén, hanem a hó 25-ikén rendezik ugyan-
csak Aradon.

A francia hitelezők romániai esedékességeik kiegyenlítését kérik

Megismétlődött az angolai eset. — Emlékezzünk a francia gazdasági tárgyalások eredménye.

Páris, augusztus 21. Ugy látszik, a párisi román-francia gazdasági tárgyalások csak igen lassan, nehézkösen haladhatnak a befejezés felé, mert számtalan súlyos és nehezen leküzdhető akadályt kell elhárítani a megegyezés útjából. A tárgyalások sikerét elsősorban politikai, nemzetközi politikai szempontból elkerülhetetlennek tartják és valóban mindent elkövetnek az érdekelt hivatalos személyiségek, hogy a megbeszélések meg ne hiúsuljanak és hogy mielőbb megtalálják azt a közös megegyezési lehetőséget, amelyet mindenképpen meg kell teremteni.

A párisi tárgyalásokkal foglalkozva, az Agence économique et financière azt írja, hogy a francia kormány a tulajdonképeni gazdasági tárgyalások érdemében való megkezdésére csak akkor kerülhet sor, ha a román kormány jóleleve olyan gesztust gyakorol, amely rekompenzálja a francia magánhitelezőket. A francia kormány részéről hangsúlyozzák, hogy a francia magánhitelezők a

lehető legsúlyosabb helyzetbe kerültek, hogy e téren sürgős intézkedésekre lenne szükség és éppen ezért — ezt szinte feltételként állítják a román kiútdöntés elé, — a román kormánynak mindennek előtt olyan gesztust kell gyakorolnia, amely ezt a súlyos helyzetet enyhíti. Csak ezután kerülhet sor a tulajdonképeni kereskedelmi tárgyalások megkezdésére.

Ez az álláspont tulajdonképpen azonos azzal az angol állásponttal, amely az érdemi tárgyalások megkezdése előtt megnyilvánult és amelyet a román kormány respektált is. Az angol kormány is azzal a feltétellel volt csak hajlandó érdemi tárgyalásokat kezdeni, ha Románia két elmaradt esedékesség összegét minden további nélkül átutaltatja.

A bucurestii lapok hangsúlyozzák, hogy ugy látszik, az országnak nyújtandó gazdasági és pénzügyi előnyöket a jövőben a hitelügyletek, illetve a kölcsönügylek rendezésétől teszik függővé.

VALÓBAN IGAZ LEHET...

— Tegnap láttam a színházban a Vermesné, de ő nem látott engem.

— Igen, épp az előbb találkoztam vele, ő is mondta.

CSALÓDAS.

— Uram, én elköltözöm innen, Ön azt ígérte, hogy ebben a lakásban a legnagyobb csend és nyugalom lesz... És — ime, — már harmadszor zavar a házbérműgyűléssel.

Az ipari racionalizálás — orvosi szempontból

A racionalizálás jegyében áll az egész világ. Racionalizálják a hivatali ügyvitelt, a társadalmi szervezkedést, az ipari munkát, a kereskedelmet, sőt még a háztartást is. A racionalizálás világmozgalom, mely az utóbbi években az élet minden területén érvényesül. Mi hát voltaképpen a racionalizálás? A racionalizálás jelenti azt a törekvést és annak szolgálatába állított minden eljárást, aminek révén bármilyen munka folyamán a munkateljesítmény fokozódik, az anyagvesztés és munkaerő pazarlása pedig a minimumra csökken.

A munka elvégzésében ugyanis évszázadok folyamán sem történtek lényeges változások. Természetes tehát, hogy most sor került a munka racionalizálására is; az üzemekben folytatott tanulmányok alapján más, az addig megszokottól eltérő munkamódot írtak elő a munkásoknak és más-ként szabályozták az egyes munkáscsoportok beszedőlgözését is.

A TAYLOR-RENDSZER

Taylor volt a legelső, aki nagyszabású tanulmányokat végzett a munka kiviteléről és hozzáfogott a munka-eljárások megreformálásához. Taylor már mint munkás, alaposan megismerte a szakszerű műhelymunkák kivitelét. Megfigyelései alapján észrevette, hogy a munkások a nehéz munka közben szükséges pihenőket rendszertelenül osztják be a munkaidőbe, másrészt, hogy a munka végzés közben sok olyan mozdulatot végeznek, a

melyek lassúak és fölöslegesek. Első teendője az volt, hogy a munkaidőt és a pihenési időt szabályozza. Már ezen időbeosztás révén is nagymértékben tudta emelni a munkateljesítményt, anélkül, hogy a munkások jobban elfáradtak volna, mint a régi beosztás szerint. A következő lépés a munkához szükséges mozdulatok megrostálása volt.

Megfigyelte, hogy a legügyesebb munkások milyen mozdulatokat végeznek és megmérte stopperórával a mozdulatok kiviteléhez szükséges időt. A munkamenetet is nagymértékben módosította; a munkások csak a lényeges munkát végezték, az anyag odaszállításáról, a kész termékek elviteléről külön segédmunkások gondoskodtak, ugyancsak a munkaeszközök rendbentartásáról is, stb. A munkások érdeklődésének felkeltésére pedig külön jutalmakkal buzdította a serényebbeket.

A Taylor-rendszer azonban nem számolt az emberi szervezet felépítésével és szerkezeti sajátosságaival. Nem vette figyelembe, hogy ezek az előírt leggyorsabb mozdulatok megfelelnek-e az emberi testrészek rendes használatának; ha ugyanis ezek a mozdulatok szokatlanok és ennek folytán a szervezetre nézve alkalmatlanok, akkor a fáradtságérzés sokkal nagyobb mértékben jelentkezik a munkánál. Azonkívül a Taylor-rendszer voltaképpen csak a régi munkamód megtartása mellett javította az emberi munkát.

FORD ÉS BEDAUX

A ma használatban levő munkaracionalizálási módszerek a munkát apró részletekre bontják fel, minek folytán a munkavégzés egyszerű mozdulatok kiviteléből áll. A mozdulatot, amellyel a

ÜZLETI ÜGY.

Kohn az uccán sétál a feleségével, midőn hirtelen eléjük áll Grün, az üzlettársa és pofon-
úti Kohn-t.

— Adolf, — kiáltja Kohnné — és te szí-
vél tőröd ezt?

— Zúlikám, — feleli Kohn idegesen — már
ezerszer kértelek, hogy ne avatkozz bele az üzleti
ügyeimbe.

JÓL NEVELT GYEREK.

— Mama, kelj fel.

— Mi az, miért keltetted fel?

— Elfelejtetted bevenni az átlót.

AZ ÉRV, KITÜNŐ: ITT A CSEKK.

Budapesten egy nagyon üzletlen napon be-
ment egy külföldi ur egy autózúletbe és egy autó-
ra mutatva, erősen amerikai angolsággal így
szólt:

— Ez egy Rolls-Royce?

— Igenis.

— Ön szerint is ez a legjobb kocsi a világon?

— Igenis.

— És hogy ez a kocsi?

— Huszezer font.

— És tényleg a legjobb kocsi?

— Igen, ez a világon a legjobb kocsi.

— Akkor rendben van.

A külföldi ur ekkor kivette a csekkfüzetét és
kiadott egy csekket huszezer fontról. De mielőtt
még átadta volna, ránézett a kocsi- és meglepet-
ve kérdezte:

— Hát az mi ott elől?

— Az a kurbli.

— Kurbli? Minek az?

— Hát, kérem szépen, ha mégis megtörtén-
ne, hogy a berendezés elromlik.

— Sajnálom, akkor nem kell a kocsi. Ha
megtörténhetik, hogy a világ legjobb kocsiján va-
lami elromolhatik, akkor nem kell.

— De, kérem, — szólt az újért kereskedő —
hiszen ez az eshetőség egész biztos, hogy soha sem
következik be.

— Sajnálom, ha kurbli van, ez bekövetkezo-
dik.

A kereskedő homlokát kiverte a veríték, még-
sem akart egy ilyen üzlettől elesni és hirtelen így
szólt:

— De, kérem, uram, Önnek is van két mell-
bimbója és mégse valószínű, hogy valaha is szop-
tatni fog.

A gazdag külföldi maghökken, felszege a
fejét és megszelidülve mondta:

— Az érv kitünő. Itt a csekk.

munkás elvégzi a munkát, nem írják elő, helyette
azonban azt az időt szabják meg, amelyen belül a
munkás a munkát keresztülvinni köteles. Minden
egyik munkamozdulatot más-más munkás végez
és egy munkás mindig ugyanazt a munkát vagyis
ugyanazt a munkamozdulatot műveli.

A munkatárgy továbbállítására legtöbbször
a futószalagot alkalmazzák, amely vagy egyszerű
szállítóeszközként szerepel, vagy pedig a munká-
sok a munkát rajta végzik el anélkül, hogy a mun-
katárgyat a futószalagról levennék. Ebben az eset-
ben a futószalag meghatározott sebességgel halad
tova.

A futószalag mellett a munkások és munka-
eszközök olyan sorrendben vannak elhelyezve, a
mely megfelel az egymásután következő munka-
mozzanatoknak. A szükséges alkatrészek, anyagok
külön szállítatnak, a futószalag mellett a
dolgozó munkásokhoz. Ennek a folyamatos munká-
nak megvalósítója Ford volt, és róla „fordizmus”-
nak is nevezik. Ford több berosztályt állapított
meg és a szorgalmasabbaknak nagyobb bért adott;
részben a gyár érdekeltjeivé tette őket olyan mó-
don, hogy részvényeket juttatott nekik és a nye-
reségben részesítette őket.

Minden racionalizálási kísérlet ezeken az ala-
pokon a munka minőségéhez és az egyéb adott kö-
rülményekhez idomulva épül fel. Ilyen módon vég-
zik a racionalizálást az újabb sokat emlegetett
Bedaux-rendszer szerint is. Külön erre a célra
képzett mérnökök megállapítják azt a munka-
mennyiséget, amelyet az átlagmunkás el tud vé-
gezni; az időegység (egy perc) alatt végzett mun-

Tízezer leies bírságokkal sújtják azokat, akik elmulasztanak repülőbélyegeket ragasztani üzleti könyveikre.

A Hadügyminisztérium légügyi-államtitkárságának ellenőrei augusztus 1-vel megkezdtek a repülőbélyegek alkalmazásának ellenőrzését. Ellenőrzés alá kerülnek a színházak, mozik, gyógyszerárak, drogériák, klubok, raktárak, vállalatok, lerakatok, mosodák, ruhafestők, vegyigyárak, bodagák, éttermek és korcsmák. Megvizsgálják az üzleti könyveket, számlákat és jegyzékeket, hogy elvannak-e látva az előírt értékű repülőbélyegekkel. Az ellenőrök munkáját máris sok panasz kíséri. Párleies bélyeghiányokért tízezer leies bírságokat rónak ki, amelyek ellen csak költséges és fáradságos utánjárással lehet védekezni, így is csak akkor, ha a bírság összegét az érdekelt lehetőleg helyezi. Tanácsos tehát, ha az iparosok tanulmányozzák a Monitorul Oficial 1935. május 25-i, 149. számában közölt törvényt, mert így sok kellemetlenségtől kímélik meg magukat. A bírságok kivételével kapcsolatban eddig különösen Gheorgheni-ből érkeztek panaszok.

„Az állami beavatkozás szegénységet hoz...”

Az Adeverul írja:

Ne ántsuk önmagunkat. Az ország gazdasági helyzete igen súlyos helyzetbe került. Ezt legjobban az idegen valuta hiánya okozza, ami miatt nem tudunk eleget tenni külföldi kötelezettségeinknek. Elszigetelés fenyeget bennünket. Nem tudtuk fizetni a külföldi tartozások augusztus elsejéi részletét annak dacára, hogy csupán egy évre rendeztük el így adósságainkat. Nem akarjuk támadni a kormányt ezzel, de kétségkívül hibát, nagy hibákat követett el, mert nem tudta összehangba hozni a valuta-politikát a külföldi tartozásokkal. De nem szabad tagadni azt sem, hogy igen nehéz megfelelő utat találni ma a gazdasági téren uralkodó zűrzavarban. — Szükség van folyton változásokra. Nálunk azonban ezenfelül is hibák voltak. Ausztria, Magyarország, Bulgária és Görögország ki tudják fizetni külföldi tartozásaik esedékes részeit. Mi tehát fizetésképtelenségünknek az oka? Nincs megengedve, hogy megegyezéseket kössünk, aztán ne tartuk be azt, amit aláírtunk. Mert ezzel tönkretesszük hitelünket. Nemcsak az ország tekintélyéről van szó, de jövő gazdasági fejlődésünket is érinti ez a magatartás. Nem lehet elszakadni a külföldi piacoktól. Az állami beavatkozás csak szegénységet hoz az országnak; városnak és falunak.

ka a Bedaux-egység. (Jele B.) A munkás köteles munkaideje alatt bizonyos mennyiségű B-munka-egységet elvégezni. Az eredmény megszámlálásánál figyelembe veszik az időközben beálló elfáradás okozta eredménycsökkenést. A kötelezőn felül végzett munkáért külön jutalom jár, a bérrendszer tehát a munkást fokozott tevékenységre serkenti.

AMIT ROSSZUL MÉR A STOPPER-ÓRA

Befolyásolja-e a racionalizálás a munkások egészségét és ha igen, milyen mértékben? — ez a fontos kérdés merül fel a racionalizálás megítélésénél. Eldöntése igen fontos, mert ha káros hatások tapasztalhatók, akkor a racionalizálás mai formája nem engedhető meg.

Hibás lehet a megkívánt munkateljesítménynek, a munkasebességnek a megállapítása. A munka elvégzésének idejét a munkások megfigyelésének alapján stopper-órával mérik. Ez az eljárás azonban annyiban nem megfelelő, hogy a megfigyelés alatt a munkások mindig gyorsabban — kísérletek szerint a rendesnél kétszer-háromszor gyorsabban! — dolgoznak, még akkor is, ha külön figyelmeztetik őket arra, hogy csak a szokásos sebességgel végezzék munkájukat. Az időmérésekkel könnyű visszaélni és olyan teljesítményt kisorsolni a munkásokból, ami nem felel meg a közepesen dolgozó ember teljesítményének.

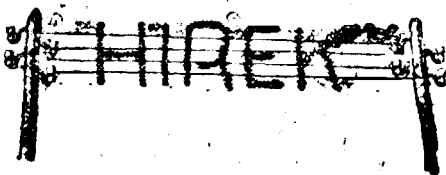
IDEGES MEGBETEGEDESEK, ELFÁRADÁS, A NEGYVENEDIK ÉV, MINT KORHATÁR

A racionalizált munkamenetnél a munkások mindig csak egyfajta munkát végeznek, tehát mindig ugyanazokat a mozdulatokat ismétlik. Így, hogy ilyen módon hihetetlen ügyességre

SFAT.

— Rău faci tinere că fumesi. Uite, eu nu fumez și am 83 ani!

— Se poate. Dar dacă fumăți era posibil să fi avut acum o sută de ani!

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, félévire 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félévire 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Hves kötéseknek árengedmény.

Redakcia și administrația — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration Arad, Căminul Industriștilor-Iparos Otthon.

Az új házak 10 évi mentessége.

Bucuresti-i jelentés szerint az építkezéseket segélyező törvény alapján, amely az új épületeknek 10 évi adómentességet nyújt, a pénzügyminisztérium elrendelte, hogy ez a kedvezmény csakis azokra az épületekre vonatkozik, amelyekre 1934 május 5-ike előtt kértek építkezési engedélyt és legkésőbb 1934 augusztus 15-ig lakhatóvá is váltak.

— Szeptember 1-én kezdődik a tanítás a fa- és fémipariskolában. Az aradi fa- és fémipariskola az elmúlt évektől eltérően, az idén szeptember 1-én kezdi meg tanévét, míg a pót- és javítóvizsgákat szeptember 2. és 3-án tartják meg. — Itt említjük meg, hogy a Munkakamara 5 első osztályos diáknak 10—10.000 leies és két diáknak 2500—2500 leies tanulmányi segélyt utalt ki.

— A pancotal iparosok nem árulhatnak az aradi hetipiacon. A pancotal iparosok beadvánnyal fordultak a városhoz, kérve, engedjék meg részükre, hogy az aradi heti piacokon árulhassanak. A város vezetősége a beadványt elutasította, mert nem támaszthat konkurrenciát az aradi iparosoknak. Különben is régi tanácsi határozat alapján egyszer már az elutasítás álláspontjára helyezkedett.

tesznek szert és a munkát rövid idő alatt tudják elvégezni, az állandó mozdulatismétlés azonban a gyakran használt szervek elfáradására fog vezetni, főleg abban az esetben, ha még a munka kivételének ideje is meg van szabva.

A fokozottan igénybe vett szervek ellenállóereje megcsökken; fertőzések, idegmérgek, könnyebben támadják meg őket. Az egész szervezet túlerőltetése pedig maga után vonja a krónikus elfáradást.

A régebbi statisztikai adatok szerint a munkások teljesítőképessége a negyvenedik év körül csökken; az idősebb munkások tehát nem fogják bírni a racionalizált munkatempót. Ezt látják a munkaadók is, akik iparkodnak fiatal munkaerőre szert tenni. Ezt igen jól igazolja az, hogy Amerikában a negyven év fölötti munkás nagyon nehezen tud alkalmazást találni, vagy hogy például a csehországi Bata üzemekben a munkások 55%-a huszonegy éven alul volt. (1930 előtti statisztika szerint). Am a munkásoknak ez a fiatal része is, amely sokszor becsvágyból és sportból szinte hihetetlen teljesítményeket produkál, nem tud hosszabb ideig megmaradni a racionalizált üzemekben. A Bata-üzemekben 1927-ben a munkások 30 százaléka távozott s hasonlóképpen állandóan nagy a munkásváltozás a Ford-gyárakban is.

ORVOSI MEGFIGYELÉS ÉS ADATGYÚJTÁS.

A racionalizálásnál tekintetbe kell vennünk szellemi tényezőket is. A munkásnak örömet kell találnia a munkában; az a munka ér a legtöbbet, amin szeretettel dolgozunk. Már pedig a raciona-

— Gai akciója — várműlt malomért. Az új malomrendelet értelmében a Matyók-féle gail malmot is átminősítették kereskedelmi malommá, úgyhogy minden kiló örült liszt után itt is kötelező az 1.15 leies külön díj. Miatán egész Gainak nincs várműlt malma, a gail lakosság megkereste a város vezetőségét, tegyen lépéseket az ügyben, mert a lakosság a plusz-díjat meg nem fizetheti, kívánatos lenne tehát, ha a Matyók-féle malmot várműlt malommá visszaminősítenék. A város elhatározta, hogy a megyei prefekturát kéri fel az ügyben való intervencióra.

Aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja

Direcțiunea Grupul de Ajutor de Inmormantare a Industriștilor din Arad face cunosut membrilor cari sunt in restanță cu cotizațiile lor, să achite restanța in interesul lor propriu, fiindcă in conformitatea §-lui 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respiră automatic, adică dacă membrul decedează in tre timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezési Segélyező Csoportja igazgatósága teszi a csoport azon tagjait, akik halálozási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megszűnik, azaz ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In grupa „A” csoportban: 850. Vilhelm Tóth Vilmos, 851. Ioan Havelits János, 852. Vád. lui Anton Janauschek Antainé, 853. Martin Hettman Márton, 854. Sot. lui Ludovic Szántó Lajosné.

In grupa „B” csoportban: 870. Iuliu Komlosy Gyula.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyező Csoportja.

Direcțiunea Grupelor de Ajutorare in caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunica cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyező Csoportja igazgatósága teszi a csoport azon tagjait, akik halálozási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

In grupa I. csoportban Sofia lui Bota Nicolae 786; Nicolae Rényi Miklós 787.

In grupa II. csoportban Sofia lui Crucean Gheorghe 872.

lízálás bizonyos foku kényszert jelent, ami ellen-szenet vált ki és a munkakészség csökkenését okozza. A racionalizálás már csak azért is ellen-szenes a munkás előtt, mert szaporítja s magával hozza a munkavégzés teljes felaprózását, ennek következménye egyrészt, hogy a munka egyhangúvá válik, mert minden munkás csak egyféle munkamozdulatot végez, másrészt hogy a munkásnak semmi különösebb szellemi tevékenységet nem kell kifejtetnie. Az egyhangú munka nem köti le a munkás figyelmét, külön szellemi megerőltetésbe kerül a figyelem központosítása a munkára.

Az ipari munka racionalizálása, mint a fentiekből láthattuk, károsan hathat a munkások egészségére, növelheti a foglalkozási betegségek számát, csökkentheti a szervezet ellenállóképességét és így szabad utat enged egyéb betegségeknek, a túlerőltetés pedig korai megrokkantást okozhat, szellemi téren is kedvezőtlen hatású és növelheti a balesetek számát. Ennek az állapotnak a bekövetkezését mindenáron el kell kerülni és ha másképp nem megy, az államhatalomnak kell beavatkoznia. A munkamenet megszabásában az orvosi tanácsot is figyelembe kell venni. Csak a technikus, az orvos és a szociálpolitikus együttes működésével lehet végrehajtani a racionalizálást. A munkásokat időközönként orvosi felülvizsgálatnak kell alávetni, mert a fokozatosan fellépő szervezeti elváltozásokat csak ilyen módon lehet idejekorán észrevenni. Az adatgyűjtést megkönnyítené, ha a munkás első munkabábelésekor egészségügyi könyvecskét kapna, amelybe bevezetnék alkati adatait, végzett munkáját, betegségeit és az időközbeni orvosi vizsgálatok eredményeit.